Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

«СОВЕТ УЗБЕКИСТОНИ» — ОРГАН ЦЕНТРАЛЬНОГО КОМИТЕТА КОМПАРТИИ УЗБЕКИСТАНА, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ УЗБЕКСКОЙ ССР

47-йил чиқиши. № 91 (13.047). 20 апрель 1965 йил. Сешанба. Баҳоси 2 тийин.

Сўнгги соатда

ҒОЛИБЛАР

Андижон областидаги илғор хўжаликлар ва районлар чигит экиш муваффақиятли тамомланганлиги ҳақида бирин-кетин ғалаба рапорти беряптилар. Пахтадан мўл ҳосил етиштиришда ҳал қилувчи аҳамиятга эга бўлган экишни қулай агротехника муддатларида ўтказиш учун қатъий кураш олиб борган Москва районининг меҳнаткашлари область пахтакорларининг мусобақасида ғолиб чиқдилар. Улар 20 минг гектар майдонга «оқ олтин» уруғини экиб бўлдилар.

Район пахтакорлари пахта етиштиришни комплекс механизациялашга катта эътибор беряптилар. Бу вазифанинг муваффақияти экишдан бошланади. Шу мақсадда 17 минг гектар майдонга чигит квадрат-уялаб, 3 минг гектар майдонга эса уяларга аниқ миқдорда уруғ ташлаб кетадиган сеялкалар билан экилди.

Экишни барвақт бошлаган ва ҳаммадан олдин тугаллаган «Ленинизм», «Коммунизм», Охунбобоев номли, «Москва», «Қизил юлдуз» ва «Партия XXII съезди» колхозларининг пахтакорлари чигитни бир текис ундириб олиш ва тўла гектарлар ҳосил қилиш чораларини кўряптилар. «Ленинизм» ва «Коммунизм» колхозларининг механизаторлари эса чигит униб чиққан пайкалларда ғўзани дастлабки парвариш қилишга киришдилар.

ЯНГИ КОН

МИАСС (Челябинск области). Миасс районида магнезит темир рудаси чиқадиган катта кон топилди. Бу руданинг таркибида 55 процентгача соф темир бор. Темир-руда запаси бир неча ўн миллион тонна ҳисобланади.

БИРЛАШИБ ҲАРАКАТ ҚИЛИШ ВА ЖИПСЛИКНИ КУЧАЙТИРИШ ЗАРУР

СОВЕТ—ВЬЕТНАМ ҚЎШМА АХБОРОТИ

Вьетнам Демократик Республикасининг Вьетнам Меҳнаткашлар партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ле Зуан бошлиқ партия-ҳукумат делегацияси КПСС Марказий Комитети ва Совет ҳукуматининг таклифига биноан, 10 апрелдан 17 апрелгача дўстона визит билан Совет Иттифоқида бўлди.

Вьетнам Демократик Республикасининг партия-ҳукумат делегацияси Москвада бўлган вақтда АҚШнинг Вьетнам Демократик Республикасига қарши қилаётган агрессив ҳаракатлари ва Американинг Жанубий Вьетнамдаги қуролли аралашуви кенгайиб бораётганлиги натижасида Ҳинди-Хитой районида вужудга келган аҳвол тўғрисида фикрлашиб олинди.

Суҳбатларда совет томонидан КПСС Марказий Комитетининг Биринчи секретари Л. И. Брежнев, КПСС Марказий Комитети Президиумининг аъзоси, СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин, КПСС Марказий Комитети Президиумининг аъзоси, КПСС Марказий Комитетининг секретари Н. В. Подгорний, КПСС Марказий Комитетининг секретари Ю. В. Андропов, КПСС Марказий Комитетининг аъзоси, СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико, КПСС Марказий Комитетининг аъзоси, СССР мудофаа министри Р. Я. Малиновский, КПСС Марказий Комитети аъзолигига кандидат, СССР Министрлар Совети ташқи иқтисодий алоқалар давлат комитетининг раиси С. А. Скачков қатнашдилар.

Вьетнам томонидан суҳбатларда Вьетнам Меҳнаткашлар партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ле Зуан, Вьетнам Меҳнаткашлар партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, бош министр ўринбосари ва мудофаа министри Во Нгуен Зиап, Вьетнам Меҳнаткашлар партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Вьетнам Демократик Республикаси бош министрининг ўринбосари ва ташқи ишлар министри Нгуен Зуй Чинь қатнашдилар.

КПСС Марказий Комитети, Совет ҳукумати билан Вьетнам Меҳнаткашлар партияси Марказий Комитети, Вьетнам Демократик Республикасининг ҳукумати, дейилади ахборотда, Америка империализмининг Ҳинди-Хитой районидаги босқинчилик ҳаракатларини, Жанубий Вьетнамнинг эрксевар халқига қарши қаратилган қуролли интервенциясини, Вьетнам Демократик Республикасига қилаётган ошкора агрессия ҳаракатларини ва қароқчилик ҳужумларини кескин қоралайдилар. АҚШнинг Вьетнамдаги агрессив ҳаракатлари фақат Шарқи-Жанубий Осиёда тинчликка таҳдид солиб қолмай, айни маҳалда бутун дунёда кескинликни кучайтириб юбормоқда, бутун дунё халқлари учун оғир оқибатлар келтирадиган ҳарбий можаро хавфини оширмоқда.

КПСС Марказий Комитети, Совет ҳукумати, бутун совет халқи Америка агрессорларига қарши қаҳрамонона адолатли кураш олиб бораётган Вьетнам халқи билан ўзларининг қардошларча бирдам эканликларини билдирадилар.

Вьетнам Демократик Республикасининг партия-ҳукумат делегацияси қардош совет халқининг, КПСС нинг ва СССР ҳукуматининг катта қардошлик ва интернационал мададкорликлари ва ёрдамлари учун уларга вьетнам халқининг, Вьетнам Меҳнаткашлар партиясининг ва Вьетнам Демократик Республикаси ҳукуматининг чуқур ташаккурини изҳор қилади. Вьетнам халқи совет халқининг кўпдан-кўп норозилик митингляри ва йиғилишларида, Вьетнамдаги биродарлари билан агрессорларга қарши жанг қилиш учун кўнгиллилар сифатида жўнаб кетиш истагини билдирган совет меҳнаткашларининг хатларида ўз ифодасини топган доимий мададкорлигини ҳам ғоят қадрлайди.

Ахборотда кўрсатиб ўтиладики, башарти, Америка Қўшма Штатларининг Вьетнам Демократик Республикасига қарши қилаётган агрессияси кучайиб бораверадиган бўлса, зарур бўлиб қолган ҳолда, Вьетнам Демократик Республикасининг ҳукумати мурожаат қилган тақдирда, вьетнам халқининг адолатли иши учун, Вьетнам Демократик Республикасининг социалистик ғалабаларини сақлаб қолиш учун жанг қилиш истагини билдирган совет гражданларининг Вьетнамга жўнаб кетишларига Совет ҳукумати розилик беради.

КПСС Марказий Комитети, Совет ҳукумати билан Вьетнам Меҳнаткашлар партияси Марказий Комитети ва Вьетнам Демократик Республикаси ҳукумати миллий озодлик фронти Жанубий Вьетнам халқи хоҳиш-иродаси ва орзу-истакларини чинакам ифода этувчи ташкилотдир, Жанубий Вьетнам халқининг бирдан-бир қонуний вакили, деб ҳисоблайдилар. Жанубий Вьетнамни озод қилиш миллий Фронти Марказий Комитетининг 22 мартдаги баёнотига Совет Иттифоқида ижобий назар билан қаралганлиги ва бу баёнот қўллаб-қувватланганлиги музокаралар давомида таъкидлаб ўтилди.

СССР ва Вьетнам Демократик Республикаси делегациялари Вьетнамдаги аҳвол муносабати билан Америка Қўшма Штатлари президентининг яқинда берган баёноти хусусида ўз фикрларини билдирдилар. Америка Қўшма Штатлари аввалгидек ҳозир ҳам Вьетнам Демократик Республикасига қарши агрессия ҳаракатларини кенгайтириш, Жанубий Вьетнам халқига қарши олиб борилаётган урушни янада кучайтириб юбориш йўлини тутаётганлигини ҳамда Вьетнам проблемасини тинч ҳал этиш йўлларини излашга интилмаётганлигини ана шу баёнот кўрсатиб турибди.

Совет Иттифоқи билан Вьетнам Демократик Республикаси Вьетнам проблемасини ҳал қилмоқ учун Америка Қўшма Штатларининг Вьетнам Демократик Республикасига қарши қилаётган агрессив ҳаракатлари дарҳол тўхтатилмоғи керак; Америка Қўшма Штатлари ҳукумати Женева битимларига мувофиқ, Жанубий Вьетнамдан ўз қўшинларини, ҳарбий хизматчиларини ва қурол-яроғларини олиб чиқиб кетиши, Жанубий Вьетнамга қарши агрессияни ҳамда Вьетнам Демократик Республикасининг территориал бутунлиги ва суверенитетига қарши қилаётган тажовузкорликларини тўхтатиши лозим, деган фикрда якдил турибдилар. Вьетнам тинч йўл билан бирлаштирилгунча ўтадиган давр ичида, Женева битимларига мувофиқ, Вьетнамнинг ҳар иккала қисми бошқа мамлакатлар билан ҳарбий иттифоқлар тузмаслиги, ўз территориясида чет эл базаларига ва ҳарбий хизматчиларига жой бермаслиги зарур. Жанубий Вьетнам ишларини Жанубий Вьетнамнинг ўзи миллий озодлик фронтининг программаси асосида ҳал қилмоғи лозим. Вьетнам халқининг ўзи четдан ҳеч бир кимсанинг аралашувисиз Вьетнамни тинч йўл билан бирлаштирмоғи керак.

Шунингдек, Америка Қўшма Штатларининг Лаос ва Камбоджа ишларига тўхтовсиз аралашаётганлиги муносабати билан ана шу мамлакатлардаги аҳволга тааллуқли масалалар устида фикрлашиб олинди.

Вьетнам Демократик Республикасининг мудофаа қобилиятини мустаҳкамлаш чоралари тўғрисидаги масалаларни қараб чиқиш вақтида Вьетнам Демократик Республикаси ва СССР партия-ҳукумат делегациялари мана шу масалалар устида илгари келишиб олинган тадбирлар мўлжалланган ҳажмда ва тартибда амалга оширилаётганлигини мамнуният билан қайд қилдилар. КПСС Марказий Комитети, Совет ҳукумати билан Вьетнам Меҳнаткашлар партияси Марказий Комитети, Вьетнам Демократик Республикаси ҳукумати Вьетнам Демократик Республикасининг хавфсизлигини муҳофаза этиш ва унинг суверенитетини ҳимоя қилиш йўлида бундан буён кўриладиган чоралар тўғрисида аҳдлашиб олдилар ҳамда шу мақсадда амалга ошириладиган тегишли тадбирларни келишиб олдилар. Совет Иттифоқи Америка Қўшма Штатларининг агрессиясини даф этиш учун бундан буён ҳам Вьетнам Демократик Республикасига зарур бўлган ёрдамни кўрсатишга тайёр эканлигини таъкидлади.

СССР ва Вьетнам Демократик Республикасининг партия-ҳукумат делегациялари шуни уқтириб ўтдиларки, империалистик кучлар ҳаддидан ошиб бораётган, улар халқларнинг озодлик ҳаракатини бостиришга уринаётган бир шароитда социалистик мамлакатларнинг, империализмга ва мустамлакачиликка қарши, халқлар озодлиги ва мустақиллиги учун курашаётган барча кишиларнинг бирлашиб ҳаракат қилишлари ва жипсликни кучайтиришлари ҳар қачонгидан ҳам зарур бўлиб қолди.

Совет Иттифоқи билан Вьетнам Демократик Республикаси тинчликни, халқлар озодлиги ва мустақиллигини таъминлаш манфаатларини кўзлаб, барча мамлакатларнинг ҳукуматлари ва халқларига мурожаат қиладилар ва уларни Америка Қўшма Штатларининг Ҳинди-Хитой районидаги империалистик агрессиясига чек қўйиш учун зарур чораларни кўришга чақирадилар. (ТАСС).

ТЕХНИКА РЕМОНТИНИ ИНДУСТРЛАШТИРАЙЛИК

Ўзбекистон КП Марказий Комитети ва республика Министрлар Советида

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика Министрлар Совети машина-трактор паркини ремонт қилишда ва техника қаровида илғор тажрибани кенг қўлланиш ҳақидаги масалани қараб чиқдилар.

Қабул қилинган қарорда шу нарса таъкидланадики, республикадаги кўпчилик партия, совет ва қишлоқ хўжалик органлари кейинги даврда колхоз ва совхозларнинг машина-трактор паркини ремонт қилишда ва техника каровида илғор технологияни жорий қилиш юзасидан маълум даражадаги ишларни амалга оширдилар.

Андижон областида механизаторлар ва республикамиз, шунингдек, Озарбайжон, Туркманистон, Тожикистон, Қозоғистон ва Қирғизистон қишлоқ хўжалик мутахассислари иштирокида ўтказилган семинарда машина-трактор паркини ҳозирги замон индустриал методлари асосида ремонт қилиш соҳасида Ленин районидаги ремонт заводи ва «Узсельхозтехника» Ленин ва Москва районлари бирлашмалари устахоналарининг илғор тажрибаси ўрганилди. Шунингдек, семинарда Ленин районидаги Ильич номли, Москва районидаги «Партия XXI съезди» ва Киров номли колхозларнинг бу соҳадаги тажрибаси билан ҳам танишилди. Ана шу хўжаликлар ўзларининг техникаларини комплекс техника хизмати кўрсатиш учун «Узсельхозтехника»нинг район бирлашмалари ихтиёрига топшириб, улар билан биргаликда тракторлар ва машиналарга техника қаровини ташкил этиш ҳамда техникани сақлашда яхши натижаларга эришдилар.

Ана шу устахоналар ва хўжаликларда техника қаровини яхши йўлга қўйиш техниканинг бекор туришини бирмунча камайтириш, унинг иш унумини ошириш, машина-трактор паркини сақлаш учун қилинадиган харажатларни камайтириш имконини берди. Дала ишларини бажариш муддатлари қисқарди ва сифати ошди. Бу, мўл ҳосил олиш ва давлатга пахта ҳамда бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари сотиш юзасидан қабул қилинган мажбуриятларнинг муваффақиятли бажарилишини таъминлади.

Айни вақтда «Узсельхозтехника» район бирлашмаларининг устахоналари кучи билан колхозларнинг машина-трактор паркини ремонт қилиш ва техника қаровини ташкил этишда, уларга комплекс техника хизмати кўрсатишда катта камчиликлар бор. «Узсельхозтехника», совхозлар ва колхозларнинг кўпчилик устахоналарида ремонт ишлари примитив усулда олиб борилялти. Ремонт ишларининг сифати пастлиги ва техника қарови қоидалари ҳамда графиклари бузилаётганлиги тракторлар ва машиналар техникавий камчиликлар туфайли анча бекор туриб қолишига сабаб бўляпти, ана шу камчиликларни бартараф қилишга техникани сақлаш учун қилинадиган харажатларнинг 30 процентга яқинини сарфлашга тўғри келяпти.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика Министрлар Совети ана шу камчиликларни тезроқ бартараф этиш — партия, совет ва қишлоқ хўжалик органларининг энг муҳим вазифаларидан бири деб ҳисоблайдилар.

Андижон область партия комитети машина-трактор паркига техника хизмати кўрсатишнинг илғор тажрибасини ўрганиш ва жорий қилиш, уни барча раҳбарларга, мутахассисларга, колхоз ва совхозларнинг партия ташкилотлари секретарларига, «Узсельхозтехника» бирлашмалари ва бўлинмаларининг ҳамда район қишлоқ хўжалик бошқармаларининг ходимларига ўргатиш юзасидан амалга оширган тадбирлар маъқулланди.

Ўзбекистон ССР Халқ хўжалиги кенгашига «Узсельхозтехника» бирлашмасининг 43 та ремонт корхонасини реконструкция қилишда ва уларни машина-трактор паркини ремонт қилишнинг индустриал методларига кўчиришда ташкилий-техника ёрдами кўрсатиш топширилди.

Халқ хўжалиги кенгаши ва «Узсельхозтехника» бирлашмасининг реконструкциялашни амалга ошириш, ишга тушириш — мослаш ишларини бажариш ва янги технологияни ўзлаштиришда ремонт заводлари ва устахоналарига республика саноат корхоналарининг оталиқ ёрдамини уюштириш ҳақидаги таклифлари маъқулланди.

Халқ хўжалиги кенгашига қуйидагилар таклиф этилди:

— 1965 йилда «Узсельхозтехника»нинг реконструкциялаштириладиган ремонт заводлари ва устахоналарига алмаштирилган ишга яроқли ёки саноат корхоналарида фойдаланилмаётган ускуналар ҳисобидан станоклар бериш;

— стандартлаштирилмаган ремонт-технология ускуналарининг тўққизта хилини тайёрлаш:

— Машинасозлик бўйича Давлат конструкторлик технология бюроси кучи билан «Узсельхозтехника» бирлашмасига ремонт технологиясини яхшилаш, технология мосламаларини ва ремонт ускуналарини такомиллаштиришда ёрдам бериш.

Госпланга «Узсельхозтехника» бирлашмаси билан биргаликда металлни рўйхатга олиш натижаларини ҳисобга олиб, Халқ хўжалиги кенгашига стандартлаштирилмаган ремонт-технология ускуналари тайёрлаш учун зарур миқдорда металл, шунингдек комплектлаш буюмлари ажратиш ҳақидаги масалани ҳал қилиш таклиф этилди.

Қарорда область ва шаҳар партия комитетлари саноат корхоналарининг ремонт заводлари ва устахоналарни қишлоқ хўжалик техникасини ремонт қилишнинг ҳозирги замон индустриал методларига кўчиришда ёрдам бериш соҳасидаги ташаббусини ҳар томонлама қўллаб-қувватлашлари ҳамда белгиланган тадбирларнинг амалга оширилиши устидан муттасил назорат олиб боришлари зарурлиги кўрсатилди.

«Узсельхозтехника» бирлашмасига, республика Қишлоқ хўжалик министрлиги ва унинг жойлардаги органларига, область ва район партия комитетларига, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советига, область ва район ижроия комитетларига «Узсельхозтехника» Москва ва Ленин район бирлашмалари, Ленин районидаги Ильич номли, Москва районидаги «Партия XXI съезди», Киров номли колхозлар ва бошқа илғор хўжаликларнинг машина-трактор паркини ҳозирги замон методлари асосида ремонт қилиш ва техника хизмати кўрсатиш соҳасидаги тажрибасини колхоз ва совхозларда кенг жорий қилиш таклиф этилди.

Шу мақсадда:

— 1965 йилнинг биринчи ярмида ҳар бир областда ва Қорақалпоғистон АССРда камида 2-3 колхозда ва 1-2 совхозда техника хизмати кўрсатадиган намунали пунктлар ташкил қилишни тугаллаш ва улардан техника қаровини тўғри амалга оширишни ва механик кадрларга ҳамда созловчи мастерларга техника хизмати кўрсатишни ўргатишни пропаганда қилишда кенг фойдаланиш;

— колхоз ва совхозлар билан тузилган шартномага мувофиқ «Узсельхозтехника» органларининг кучи ва маблағи билан машина-трактор паркига комплекс техника хизмати кўрсатишни кучайтириш, бу соҳадаги камчиликларга тезроқ барҳам бериш. Кўрсатиладиган ана шу хизмат ҳақиқатда комплекс бўлишига, у трактор агрегатларини нефть маҳсулотлари билан заправка қилишни ҳам механизациялаштиришни ўз ичига олишига эришиш. Ремонт ва техника қаровининг сифатини бирмунча ошириш, унинг таннархини камайтириш, бунда асосий эътиборни синган қисмларини алмаштириш ва носозликни бартараф этишга эмас, балки уларнинг олдини олишга қаратиш таклиф этилди.

Госпланга, «Узсельхозтехника» бирлашмасига ва республика Қишлоқ хўжалик министрлигига икки ойлик муддат ичида «Узсельхозтехника» системасининг машина-трактор паркига комплекс хизмат қилишда банд бўлган ходимларининг машина-трактор паркидан фойдаланишнинг техника-иқтисодий кўрсаткичларини яхшилаш ва қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтиришдан моддий манфаатдорлигини оширишга қаратилган таклифларни тайёрлаш таклиф этилди.

Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети, область ижроия комитетлари, «Узсельхозтехника» бирлашмаси ва республика Қишлоқ хўжалик министрлигининг 1965—1968 йилларда колхоз ва совхозларда машина-трактор паркига техника хизмати кўрсатувчи стационар пунктлар вужудга келтириш ҳақидаги таклифлари қабул қилинди.

Тракторлар билан бажарилган ишларнинг, ремонт ва техника қаровининг ва ана шу ишларни амалга ошириш учун қилинадиган харажатларнинг ҳисоб-китоби ўз ҳолига ташлаб қўйилганлиги кўпчилик колхоз ва совхозларда техника хизмати кўрсатишни ташкил этишни, техникадан яхши фойдаланганлиги учун механизаторларга ёзиладиган ҳақ ва бериладиган мукофотни тўғри белгилашни жиддий қийинлаштираётганлигини назарга олиб, республика Қишлоқ хўжалик министрлиги ва Ўзбекистон ССР Марказий статистика бошқармасига тракторлар билан бажарилган ишларни, ремонт қилиш, техника хизмати кўрсатиш ва ана шу ишларни амалга ошириш учун қилинадиган харажатларни ҳисобга олиш соҳасидаги мавжуд камчиликларни бартараф этиш ва бу соҳада давлат тартибини ўрнатиш таклиф этилди.

Бекобод районидаги Ленин номли колхоз пахтакорлари 2100 гектар майдонга чигитни жадал ва сифатли экяптилар. Ҳозир пахта далаларида 34 экиш агрегати билан ерга уруғ ташланяпти. Суратда: колхоз раиси Ҳайдарали Ҳамроқулов механизатор Турғунбой Қулматовга экишни сифатли ўтказиш ҳақида маслаҳат беряпти.

Ф. Лутфуллаев фотоси.

СОВЕТ-МОНГОЛИЯ ДЎСТЛИГИ МИТИНГИ

Катта Кремль саройида 19 апрелда Монголия Халқ Республикаси партия-ҳукумат делегациясининг СССРда бўлишига бағишланган Совет — Монголия дўстлиги митинги бўлди.

Президиумда Монголия Халқ революцион партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари, Монголия Халқ Республикаси Министрлар Советининг Раиси Ю. Цеденбал бошчилигидаги Монголия Халқ Республикаси делегациясининг аъзолари ўтирибдилар. Меҳмонлар билан бирга президиумда Совет Иттифоқи Коммунистик партияси ва Совет ҳукуматининг раҳбарлари ҳам бор.

Митингни КПСС Москва шаҳар комитетининг биринчи секретари Н. Г. Егорычев очди.

Куйбишев номли электрозаводнинг слесарь-монтажчиси коммунистик меҳнат зарбдори А. Г. Широченков, Давлат мукофоти лауреати, СССР халқ артисти, Монголия Меҳнат Қизил Байроқ ордени кавалери Л. Н. Свердлин, Москвадаги темир йўл транспорти инженерлари институтининг студенти Дина Поликарпова ўз нутқларида совет кишиларининг қардош монгол халқига қизғин дўстлик туйғуларини изҳор қилдилар.

Митингда КПСС Марказий Комитети Президиумининг аъзоси, СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин ва Монголия Халқ революцион партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари, Монголия Халқ Республикаси Министрлар Советининг Раиси Ю. Цеденбал нутқ сўзладилар. (ТАСС).

ЎзТАГ МУХБИРЛАРИ ХАБАР ҚИЛАДИЛАР

ОТАРЛАР КЎПАЙМОҚДА

Қизилқумнинг узоқ яйловларида қўзилатиш кампанияси авж олмоқда. Ҳамма отарларда кўплаб қўзи олинмоқда. «Томди» совхозидаги ҳамма отарларда чўпонлар ҳар юз бош совлиқдан камида 150 тадан қўзи олмоқдалар. «Оқтов» қоракўлчилик колхози ҳам худди шундай кўрсаткичларга эришди. Бу колхозда ферма раҳбари республикада хизмат кўрсатган чорвадор М. Сарсенбоев ҳар юз бош совлиқдан 180 тадан қўзи олишга эришди.

Қум барханлари ям-яшил ўтларга бурканган. Чорвадорлар КПСС Марказий Комитети март Пленумининг қарорларини бажариш учун курашиб, мол туёғини кўпайтириш тўғрисида ғамхўрлик қилмоқдалар.

ПАХТАКОРЛАР КЕЛДИ

Улус чўлида йўллар пайдо бўлди. Булар — тракторлар, ер қазиш машиналари ва бошқа техника қолдирган излардир. Хончорвоқдаги катта массивга ҳужум бошланди.

Пастдарғом районининг меҳнаткашлари КПСС Марказий Комитети март Пленумининг қарорлари умумхалқ ўртасида муҳокама қилинган кунларда Хончорвоқ чўлидаги ҳосилдор ерларни ўзлаштириш керак деган фикрга келдилар. Бир қанча хўжаликлар, жумладан «Правда», «Партия XXII съезди», Киров номли колхозлар ва яқиндагина ташкил қилинган «Ўзбекистон ССР 40 йиллиги» совхози қўриқ ерларни биргалашиб ўзлаштира бошладилар. Яқин жойдан оқиб ўтадиган Эскиангор каналида тўғон қурилмоқда. Бу тўғондан чўлга томон бир неча канал қазилаётир. Энг катта каналнинг узунлиги ўн километр бўлади. Айни бир вақтда ер ҳайдалмоқда. Далалар биринчи марта чигит экиш учун тайёрланмоқда.

Бу йил пастдарғомликлар чўлда бир ярим минг гектар ерга чигит экадилар.

МЕҲМОНЛАРИМИЗ

Сьерра-Леоне савдо ва саноат министри Д. Л. Самнер бошчилигида Совет Иттифоқида меҳмон бўлиб турган савдо-сотиқ ва яхши ният миссияси Тошкентга келди.

19 апрель куни, республикада бўлишларининг биринчи кунида Сьерра Леонедан келган меҳмонлар Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари С. О. Азимов ҳузурида бўлдилар.

Сўнгра Африкадаги ёш давлатнинг вакиллари Тошкент тўқимачилик комбинатини бориб кўришди.

Меҳмонлар республика пойтахтининг диққатга сазовор жойларини кўздан кечиришди. (ЎзТАГ).

ЭКИШ ЯРМИДАН ОШДИ

Ўзбекистоннинг пахта майдонларида чигит экиш мисли кўрилмаган тез суръатлар билан олиб борилмоқда. Ана шу қимматли техника экини учун ажратилган майдоннинг катта қисмига қарийб 950 минг гектар ерга «оқ олтин» уруғи экилди.

Бу эса ўтган йилнинг шу даврида эришилган кўрсаткичлардан уч баравардан зиёддир. Ўзбекистоннинг қишлоқ меҳнаткашлари КПСС Марказий Комитети март Пленумининг қарорларига кўклам дала ишларининг суръатини кучайтириш, чигитни энг қулай барвақт муддатларда экиб олиш учун бошланган халқ ташаббуси билан жавоб бермоқдалар.

Чигитни барвақт экиш режалари Ўзбекистон географиясини, унинг жанубий ва шимолий районларга бўлиниши тўғрисидаги тасаввурларимизни ўзгартириб юборди. Республиканинг энг жанубий области бўлган Сурхондарё деҳқонлари экишга биринчи бўлиб киришиб, ҳозиргача пахта майдонининг қарийб 85 процентига чигит экиб қўйдилар. Лекин анча шимолроқда жойлашган Тошкент области пахтакорларининг иши яна ҳам яхшироқдир. Бу область пахтакорлари чигит экишда пешқадам бўлиб қолдилар.

Қашқадарё областининг колхоз ва совхозлари кўкламги дала ишлари суръати жиҳатидан учинчи ўринда, Сирдарё областининг хўжаликлари тўртинчи ўринда бормоқдалар.

Бироқ, сирдарёликларнинг сифат кўрсаткичлари анча яхши. Улар чигитни квадрат-уялаб экиш топшириғини 93,1 процент бажардилар. Сирдарёликлардан кейинги ўринни Қашқадарё ва Андижон областларининг механизаторлари эгалламоқдалар. Умуман республика бўйича ярим миллион гектардан кўпроқ майдонга квадрат-уялаб чигит экилди. Бу эса топшириқда кўзда тутилган майдоннинг ярмидан кўпроғидир.

Ҳозир деҳқонлар баҳорги ишлар билан бир қаторда ёз мавсумида қилинадиган серташвиш ишларни ҳам бошлаб юбордилар. Неча ўнлаб хўжаликларда чигит қийғос униб чиқди. Бу хўжаликларда ғўза қатор ораларини ишлаш одатдагидан анча олдин бошланди. Етти йилликнинг охирги йили баҳорининг одимлари ана шундай. Ватанга ваъда қилинган 3 миллион 650 минг тонна «оқ олтин» етиштириш учун бошланган курашга Ўзбекистон меҳнаткашлари қўшган дастлабки ҳисса ана шу.

(ЎзТАГ).

УКРАИНА ҚЎШИҚЛАРИ

(УКРАИНА АДАБИЁТИ ВА САНЪАТИ ЎН КУНЛИГИ ОЛДИДАН)

<> <>

Украина қўшиғи... Бу қўшиқ 20 майда Тошкент Санъат саройида алоҳида куч билан янграйди. Бу қўшиқни бу ерга Украинанинг вакиллари олиб келишади — Ўзбекистонда Украина адабиёти ва санъати ўн кунлиги бошланади.

Украина қўшиғи мамлакатимиз халқлари қардошлигининг янги далили бўлиб, Санъат саройида ўзига ажойиб қанот боғлайди. Бу ерда минглаб репродукторлар бу қўшиқни илиб олиб, ҳамма ёққа тарқатади. Саройнинг минглаб чироқлари ранг-баранг рақсларни ёритиб туради. Жуда катта киноэкран эса Украина боғлари, заводлари, экинзорлари, шаҳарлари ва қишлоқлари жамолини кўрсатади, Ўзбекистон элига ўз қўшиқларини юборган ижодкорларни тошкентликларга яқин ва қадрдон қилиб қўяди.

Украина қўшиғи ҳар бир ўзбекнинг уйида азиз меҳмон бўлиб қолади — шаҳарларимиз ва қишлоқларимизда ярқираб турган зангори экранларда жилвалон қилади.

Сўнгра, Украина қўшиғи тўлиб-тошиб оққан дарё сингари республика пойтахтидан ўзининг ёқимли оҳанглари билан Фарғонага ва Бухорога, Самарқандга ва Қашқадарёга ёйилади. Бу қўшиқ Орол денгизининг кўм-кўк сувлари устидан ўтади ва чўпонларнинг ўтовларига бориб етади.

Украина адабиёти ва санъати байрамида қатнашмоқ учун республикамизга кимлар келади? Кимларни кўрамиз? Кимларни эшитамиз? Қандай концертларнинг тингловчилари бўламиз?

Бу саволлар Украинанинг бой ва оригинал санъатига, унинг ажойиб ёзувчиларига ва рассомларига, украин қўшиқларини яратувчиларга мухлис бўлган кишиларни ҳозирданоқ тўлқинлантирмоқда. Бу саволларнинг ҳаммасига ҳозир батафсил жавоб бериш гарчи қийин бўлса ҳам, аммо, кутилмаган ажойиб воқеалар рўй беради, деб бемалол айтиш мумкин.

Адабиёт мухлислари, сизлар Украинанинг етакчи ёзувчилари билан учрашасиз. Театрларда, заводлар ва фабрикаларнинг цехларида, қишлоқ клубларида украинча шеърлар жаранглайди. Бу шеърларни байрамга келган шоирлар ўқиб беришади. Адиблар ҳозир ўзлари нималар устида ишлаётганликларини ҳикоя қилиб берадилар, ўзларининг ижодий планлари билан ўртоқлашадилар. Шаҳарларимизнинг майдонларида ташкил этиладиган китоб бозорлари эса Сизларга буюк қўбизчи ва унинг авлодлари бўлган замондошларимиз ёзган китобларни тақдим этадилар.

Опера ва симфоник музика шинавандалари, сизлар асло унутилмайдиган нарсаларга дуч келишингиз турган гап.

Аввало, «Арсенал» операсини ва унинг автори Георгий Майбороданн кўрасиз. Бу асар Алишер Навоий номидаги ўзбек опера ва балет театрининг саҳнасида кўпдан бери ижро этилмоқда. Ўн кунлик кунларида «Арсенал» спектаклларида Совет Иттифоқи халқ артистлари, Киев театрининг солистлари Б. Руденко ва Н. Ворвулев иштирок этадилар.

Украина операсининг етакчи усталари Навоий номидаги театрнинг бошқа опера, спектаклларида ҳам қатнашадилар. СССР халқ артистлари П. Кармелюк, Д. Гнатюк, Украина республикасининг хизмат кўрсатган артистлари З. Христич, А. Кикоть, Е. Мирошниченко ва бошқа жуда кўп санъаткорлар ўз маҳоратлари билан томошабинларни хурсанд қиладилар. Бу учрашувлар фақат опера театрларидагина эмас, шу билан бирга, консерватория залларида, маданият саройларида, дала шийпонларида ҳам ўтказилади.

Натан Рахлин. Охирги марта биз уни бундан бир йил аввал «Тошкент баҳори» фестивалида олқишлаган эдик. Унинг концертларига билет топиш нақадар қийин бўлганлиги эсингиздами? Тез орада Натан Рахлин ўзбек давлат филармониясининг симфоник оркестрига яна дирижёрлик қилади.

Сўнгра эса бу дирижёрлик пультига Киев филармониясининг ёш дирижёри Степан Турчак чиқади. У ҳозирги замон украин композиторларининг асарларини ижро этишда симфоник оркестрига дирижёрлик қилади. Сиз Степан Турчак билан фақат бир марта ўша «Тошкент баҳори» фестивалида учрашгансиз.

Украин рассомлари асарларининг виставкаларида Киев каштанларининг хушбўй ҳидини ҳидлагандек бўласиз. Украина рассомлари республиканинг бугунги куни, ўзбек халқига украинларнинг табригини юборган ажойиб кишилар тўғрисида ҳикоя қилиб берадиган ўз полотноларини кўрсатадилар.

Бизга кўпдан бери таниш бўлган Ю. Тимошенко ва Е. Березинларнинг — Тарапунька ва Штепселларнинг:

— Здоровеньки були! — деган саломлари яна Тошкентда янграйди. Биз бунга жавобан бутун ўзбек халқи номидан: Хуш келибсиз! деймиз.

С. НУДЬГА,
ЎзТАГ мухбири.

Нуъмон ШАРИПОВ.

Советлар мамлакатида

● **Даштда ишлатиладиган паҳлавонларнинг биринчи туркуми — «Т-125» ғилдиракли тягачлари Харьков трактор заводидан чиқиб, колхоз ва совхоз далаларига йўл олди. Заводнинг тажрибали ҳайдовчилари бошқариб борадиган машиналар белгиланган жойларга — Чернигов, Херсон, Луганск, Қрим, Киев областларига етиб боргунча ўз ғилдираги билан неча юз километр йўл босади.**

● *Эстония балиқчилари кўкламги балиқ овлаш мавсумини бошлаб юбордилар. Пярну балиқ-консерва комбинатига корюшка балиғининг дастлабки неча ўн тоннаси қабул қилинди. Яқин кунларда салака ва килька сингари асосий балиқлар ёппасига овлана бошлайди.*

● Михаил Тухачевский номи билан аталган сузиб юрувчи янги улкан краб-балиқ консервалари заводи Владивосток қўлтиғидан тинч океанга қараб биринчи сафарга чиқиб кетди. Завод Узоқ Шарқ ов ҳавзасининг турли районларида бир йилдан кўпроқ ишлаб, краб, сайра, окунь балиқлари ва бошқа маҳсулотлар овлайди.

● **Асвон гидростанцияси қурилишидан бир группа мутахассис энергетиклар бу ерга ишлаб чиқариш практикасини ўтиш учун келди. Саккиз араб инженери ва ўн уч техник бир ярим ой мобайнида Братск гидравлик станциясида электр ускуналарни монтаж, ремонт қилиш ва ишлатиш тажрибасини ўрганади.**

● *Икки институтнинг — Латвия ССР Фанлар академиясi электроника ва ҳисоблаш техникаси институти билан микробиология институтининг ходимлари жонли ҳужайра ичидаги оқсилни биологик йўл билан синтез қилиш схемасини ҳамда шу процессни математик усул билан моделлаштириш программасини туздилар. (ТАСС).*

Тикувчи Ҳамида Орифова 1 Май байрами шарафига мусобақани авж олдириб юборди. Смена топшириқларини 140-150 процент бажаришга муваффақ бўлмоқда. Суратда: Тошкент пайпоқ-трикотаж фабрикасининг чевари Ҳамида Орифова.

А. Тўраев фотоси.

ЛЕНИН НАБИРАЛАРИ

— Ҳозир мактабимизда 1485 ўғил қиз ўқийди, — дейди Тошкент шаҳар Октябрь районидаги В. И. Ленин номли 28-мактаб директори А. Обидов. Мактабда билимни ҳаёт билан боғлаб олиб бориш тажрибалари яхши натижалар кўрсатди. Тошкентдаги 159-қурилиш тресты мактабни оталиққа олган. 11-синфни тугатаётган болалар ҳозир шу қурилиш трестининг участкаларида ғиштчи ва наққошлик ҳунарларини ўрганмоқдалар.

Ўқувчилар шу кунларда катта сборга тайёрланмоқдалар. Бу сбор Владимир Ильич Ленинга бағишланган 600 дан ортиқ ёш пионер улуғ доҳийнинг туғилган кунига атаб қўшиқлар ўрганмоқдалар.

Ю. ҲАМДАМОВ.

ЕТТИ ЙИЛЛИК ИЛҒОРЛАРИ

МОҲИР ДИСПЕТЧЕР

Ховос темир йўл станцияси жуда гавжум. Қош қорая бошлади. Электр лампочкалари атрофни ёритиб юборди. Станциядан уч томонга таралиб кетган пўлат излар устида вагонлар оқими сузиб боряпти.

Диспетчер Анисим Корниловиҷ Назаров навбатчиликни қабул қилиб оларкан, станциянинг бугунги манзарасига суқланиб боқади. У бир неча йилдан буён шу ерда ишлайди. Диспетчерлик—мураккаб иш. Бу касбнинг ҳамма жиҳатларини ўрганиб олишга улгуриш осонми! Анисим Корниловичнинг диспетчерликка ишқи тушиб қолган бўлса нима қилсин.

Ҳозир у станциядаги энг тадбиркор диспетчер ҳисобланади. Тунги сменада навбатчилик қилиш анча қийин. Аммо, бунинг ҳам ўзига яраша гашти бор. Анисим Корниловичнинг бурчи кўпроқ поездлар тузиш ва уларни бетўхтов жўнатиш. юк ортиш пунктларига бўш вагонларни ўз вақтида етказиб беришга раҳбарлик қилишдан иборат. Бу, хушёрликни, ҳисоб-китоб билан иш тутишни талаб қилади. Вақтни эъзозламайдиган диспетчер оғир юкли поездлар тузолмайди, темир йўл ишини бир меъёрда юритолмайди. Анисим Корнилович сменада бўлганида ана шуларнинг ҳаммасига эътибор беради. Поезд тузувчилар билан ҳаракатчиларнинг ҳамкорликда ишлаши составларнинг тезлик билан жўнатилишига ёрдам беряпти.

Смена аъзолари ҳар навбатчиликда ўнлаб составларни тузиб жўнатадилар. Кейинги вақтда улардан ҳеч бири кам юкли бўлган эмас. Транзит поездлар-чи? Қисқа масофага қатнайдиган маҳаллий поездлар-чи? Қўшни бўлинма ва станциялардан келадиган кам юк ортилган составлар-чи?

— Уларнинг ҳам оғир юкли бўлишига ва ўз вақтида қабул қилиб-жўнатилишига эришамиз, — дея аҳд қилишди сменадагилар.— Қўшниларимизнинг ишини ҳам осонлаштиришга ҳисса қўшганимиз бўлсин. Биронта поезд ҳам бизнинг станциямиздан кам ва гон ва оз юк билан жўнаб кетмайдиган бўлсин.

...Мана, Қўқондан транзит поезд келиб қолди. Сибирга жўнаяпти. Унга 65 вагон тиркалган. Ховосликлар унга яна 25 вагон тиркашди. Поезд 90 вагонни судраб, Сибирь сари ошиқмоқда. Анисим Корнилович сменаси ишнинг тез ва пухта бажарилиши учун жон куйдирди. Шу йилнинг бошидан буён смена коллективи станциядан ўтиб кетаётган поездларга қўшимча равишда 500 тадан ортиқ вагон улаб жўнатишди.

Составларнинг станцияда бир минут ҳам бефойда туриб қолмаслиги учун сменадошлар қайғуришади. Бунинг учун вагонлар барвақт тайёрлаб, йўлга тўғрилаб қўйилади. Ўткинчи состав етиб келиши билан тезликда вагонлар тиркалади-ю, халқ хўжалиги юклари манзилларга жўнатилиб юборилаверади.

Илғор смена коллективи маневр локомотивларидан унумли фойдаланишга муваффақ бўлмоқда. Илгари локомотивлар станциянинг турли пунктларига бириктириб қўйиларди. Ўша жойда юк ортиладиган ва вагонлар келтириладиган бўлсагина локомотивлардан фойдаланилар эди. Бу эса бир локомотивнинг бутун смена давомида ишлашига, бошқасининг эса «дам олиб» туриб қолишига сабаб бўларди. Чунки, станциянинг ҳамма участкаларида ҳам юк ортиш-тушириш ишлари бир хилда эмас. Ҳозир ана шуларни мулоҳаза қилиб, локомотивлардан бутун смена давомида унумли фойдаланиладиган бўлиб қолди. Локомотивлар станциянинг қайси участкасида иш бўлса, шу жойга юборилади. Натижада юк ортиш-тушириш ишлари тезлашди, вагонларнинг бефойда тўхтаб туриши камайди.

Диспетчер Анисим Корнилович Назаров бошқараётган смена бой тажрибага эга. Улардан Ўрта Осиё магистралидаги бошқа коллективлар ҳам ўрнак олса арзийди. Яқинда СССР Йўллар министрлиги ва темир йўлчилар касаба союзи Марказий Комитети А. К. Назаровга ўз касбининг моҳир устаси деган ном берди. Станциядагилар смена коллективини ва унинг бошлиғини қутлуғ номга сазовор бўлганликлари билан табриклашмоқда. Сменадошлар эса ишлаб чиқаришда бундан ҳам юқори кўрсаткичларга эришиш тадбирларини кўришаётир.

Н. КРАВЧЕНКО,
«Совет Ўзбекистони» штатсиз бўлимининг ходими.

ХУШХАБАРЛАР

БЕШ МИЛЛИОН...

Урганч шаҳрида янги консерва заводи қурилиши бошлаб юборилди. Қурилишга 1 миллион 43 минг сўм ажратилди. Завод бир йилда 5 миллион банк консерва ишлаб чиқариш қувватига эга бўлади.

И. Собиров.

ЭНГ ЯХШИ КУТУБХОНА

«Аъло даражада ишлайдиган кутубхона!»

Ўзбекистон касаба союзлари Совети Президиумининг қарори билан Самарқанд областидаги «I-Булунғур» совхози кутубхонасига ана шундай юксак ном берилди. Бу кутубхона меҳнаткашларга хизмат кўрсатишда энг яхши натижаларга эришгани, совхоз ишчи ва хизматчиларига қишлоқ хўжалик билимларини эгаллашларида яқиндан кўмаклашгани учун ана шундай номга сазовор бўлди.

Т. Зуфаров.

МАВСУМБОП ПОЙАФЗАЛЛАР

Қўқон шаҳридаги «Фарғона» пойафзал фирмаси ёзги пойафзалдан дастлабки 5 минг жуфтини магазинларга чиқарди. Май ойининг охиригача фирма яна 100 минг жуфт туфли ишлаб чиқаради.

Ў. Назаров.

ҚУВУРЛАР ОДИМИ

Пойтахтнинг Киров районидаги Тимирязев I-Белинский, Финкилштейн, Малясов, Обсерватория ва Папанин кўчаларига газ қувурлари ётқизилди.

С. Султонов.

ҲАММА МАМНУН

Сирдарё область театри ижодий коллективи Жиззах бошқармасидаги «Зарафшон» колхозида «Уйғониш» спектаклини кўрсатди. Томошабинлар спектаклни завқ билан томоша қилдилар.

Қ. Эргашев.

ПИЛЛАЧИЛАР ЎҚИЯПТИ

145 пиллачи Нукусда очилган автоном республика ипакчиларининг семинарига қатнашмоқда. Бу йил Қорақалпоғистон пиллачилари 609 тонна ипак берадилар.

Е. Қоракулова.

БУЮК ҒАЛАБАНИНГ 20 ЙИЛЛИГИГА

БУХОРО ФАРЗАНДИ

1943 йилнинг баҳори.

Бухоронинг комсомол-ёшларидан бир гуруҳи ўз хоҳиши билан улуғ Ватанимизни ҳимоя қилиш учун фронтга жўнамоқда.

Бу йигитларнинг орасида Нуъмон Шарипов ҳам бор эди.

...Душман бизнинг жангчиларимиз эгаллаган Пулково тепалигини қайтариб олишга интилмоқда. Куч баравар эмас. Ҳужум қилувчилар бир батальон. Олдинда 10 та танк. Тепаликдаги аскарларимизнинг аҳволи оғирлашмоқда. Бир-иккита пулемёт, бир неча милтиқ бор, холос. Ўзининг соатсозлик касбини пулемётчилик касбига алмашган старший сержант Нуъмон Шарипов душманнинг яқинроқ келишини кутяпти. Мана, пулемёт «тил»га кириб, бир, икки, уч... ўн немис ер тишлади.

Бошқалари ерга қапишиб олдилар. Душман тўплардан ота бошлади. Наводкачи Колянинг икки кўзи қонга бўялди. Взвод командири, хушчақчақ Гриша Пустовалов ҳалок бўлди.

Нуъмон бошидан ўқ еди. Лекин у жанг майдонидан чиқиб кетмади. Қўмондонликни ўз қўлига олди-да, жангчиларга намуна бўлиб олға интилди.

Бир оздан сўнг қўшимча запас полк жангчилари етиб келгач, Пулково ва Пушкино шаҳри гитлерчилардан тозаланди.

Нуъмон дала госпиталига тушди. Бир оз даволангач, яна жангга кирди. У 173-полкнинг пулемёт бўлими командири сифатида Гдов, Остов, Псков остонасида бўлган жангларда иштирок этди.

Ленинград ва Новгороддан чекинишга мажбур бўлган душман 1944 йилнинг июнь ойида Маннергейм линиясида, Виборг қўрғонида мустаҳкамланиб олди.

Душман жангчиларимизнинг ҳар бир ҳаракатини кузатмоқда.

— Ўрмонга! Тез ўрмонга бекининглар! — команда берди рота командири Золунин. Бир оздан кейин батальон комсорги Нуъмонни батальон командири Шолохов чақириб:

— Комсомоллардан бир нечасини йиғиб, ДЗОТ орқасига ўтиб олинглар! — деб буйруқ қилди.

— Есть! — дадил жавоб қайтарди Нуъмон. У, бир неча комсомол аскарлар билан тепалик орқасига ўтаркан, бошқа жангчилар душман диққатини ўзларига жалб қилиш учун отишиб туришди.

Тепаликка яқинлашган Нуъмон ва унинг шериклари кутилмаганда пулемёт овозини эшитиб қолишди.

Нуъмон Шарипов, ўша вақтда қандай қилиб граната отгани, немис пулемёти овозини ўчирганини ҳозир эслай олмайди. Ана шу жасурлиги учун Н. Шарипов учинчи даражали Шуҳрат ордени билан мукофотланди.

Нарва дарёсининг ғарбида, Варшаванинг шимолида бўлган немис мудофаасини биринчи бўлиб қўлга киритганлар, Шарқий Пруссияга биринчи бўлиб кирган жангчилар орасида Нуъмон ҳам бор эди. Ана шунинг учун унга II даражали Шуҳрат ордени берилади.

Қадимий ва ҳамиша навқирон Бухоронинг содиқ фарзанди Нуъмон Шарипов Данциг шаҳри ва қалъасини олишда иштирок этгани учун I даражали Шуҳрат ордени билан мукофотланади.

Нуъмон ака ҳозир шаҳардаги гўшт комбинатида ишламоқда.

А. ФОЗИЛОВ.

МУКОФОТЛАР ЭГАСИНИ ТОПДИ

Улуғ Ватан урушининг қатнашчилари бўлган кўпгина фарғоналик собиқ жангчилар яқинда ўзлари тақдирланган жанговар орден ва медалларни олдилар. Уларни область ҳарбий комиссарлигининг ходимлари узоқ вақт ва сабот билан қидириб топдилар.

Собиқ жангчи, ҳозирги пайтда «Термоизоляция» участкасининг бошлиғи ўртоқ Калашниковнинг кўксини биринчи даражали Шуҳрат ордени безади. Эндиликда у ана шу фахрли орденнинг ҳақиқий кавалери бўлиб қолди. Қўқон шаҳридаги 20-автобазанинг шофери ўртоқ Шерстневга иккинчи даражали «Улуғ Ватан уруши» ордени, Ленинград районидаги Янгиқишлоқ мактабининг ўқитувчиси ўртоқ Ҳасан Нурматовга «Қизил Юлдуз» ордени топширилди.

О. ҲАКИМОВ.

ЭКОНОМИКАНИ ЮКСАЛТИРИШ— АСОСИЙ ВАЗИФА

ФАРҒОНА, (ЎзТАГ). Бугун бу ерда область партия активининг йиғилиши бўлиб, унда қишлоқ хўжалигини янада юксалтириш юзасидан партия ташкилотининг вазифалари муҳокама қилинди.

Докладчи — область партия комитетининг биринчи секретари Г. А. Габриельянц ва музокарада сўзга чиққан нотиқлар КПСС Марказий Комитетининг март Пленуми қарорлари қишлоқ меҳнаткашларига жуда катта имкониятлар очиб берганлиги тўғрисида гапирдилар. Фарғона деҳқонлари етти йилликнинг якунловчи йилида ҳосилдорликни ошириш, ғўза парваришини механизациялаш ва маҳсулот таннархини камайтириш ҳисобига пахта етиштиришни кўпайтиришга алоҳида эътибор бермоқдалар. Шоли ва чорвачилик маҳсулотлари етиштириш анча кўпайтирилади.

Йиғилишда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг иккинчи секретари В. Г. Ломоносов нутқ сўзлади.

Қабул қилинган қарорда актив йиғилиши КПСС Марказий Комитети март Пленумининг қарорларини якдиллик билан маъқуллади.

Одил ЁҚУБОВ.

Бир оқшом

«От бошига иш тушса сувлиқ билан сув ичар,
Эр бошига иш тушса этик билан сув кечар»...

Халқимизнинг бу қадимий мақолини эслаганда оғир уруш йиллари кўз олдингга келади.

Одил Ёқубовнинг «Эр бошига иш тушса...» деган янги романи ҳам худди ўша оғир даврни, этик билан сув кечиб, ҳамма қийинчиликларни енгиб ўтган ажойиб ёшларимиз ҳақида, уларнинг метиндек мустаҳкам иродаси, қаҳрамонона ишлари, севгиси ва дўстлиги, қайғуси ва шодлиги ҳақида ҳикоя қилади.

(РОМАНДАН ПАРЧА)

Кечаси, ҳулкар тик тепага келганда ҳандалак ўғирлашга боришмоқчи эди.

Машраб шундай қаттиқ ухлаган эканки, уни уйғотишганда бир неча дақиқа ҳушини йиғолмай ётди. Лекин «ҳандалак» сўзи қулоғига чалиниши билан, назарида, Нафисанинг: «Вой, ҳандалак пишибди-я!» деган мулойим товуши қулоқлари остида қайта янграгандай туюлди-ю, кўзлари чарақлаб очилиб кетди.

— Кўп имиллайвермасдан тезроқ бўл! — деди Қўчқор. — Ой чиқади сал ўтмай!

Машраб устига ёпинган пўстиннинг илиқ оғушидан базўр чиқиб, қаддини тутиб ўтирди. Қўлини тагига тўшалган пичаннинг орасига суқиб, эски камзулини пайпаслаб топди. Пичан ҳали қуримаган бўлса ҳам, Машраб ётган жойи пўстиндай илиб қолган, ундан какра билан ялпизнинг тахир ва хушбўй ҳиди келарди.

Одатда устига чиқиб тепкилаганда ҳам уйғонмайдиган Акмал хомсемиз бу сафар, нима ҳам бўлиб, Машрабдан олдин уйғонган, ариқ бўйида ўтириб, пишиллаб этигини киярди.

Машраб, гарчанд уйғониши мушкул бўлса-да, уйғонгандан кейин дарҳол ҳушёр тортарди.

У апил-тапил кийинди-да, ўрнидан ирғиб турди:

— Сув қалай? Хабар олдиларингми!

— Сувдан гапирма ҳозир! — деди Қўчқор. — Тошқин эмаски, бир ёғини ўпириб кетса!

Аммо Машраб бу гапни эшитмагандай қоронғида тимискиланиб ўқ ариқни ёқалаб чопиб кетди. Қўчқор ҳақ: чимлар жойида, сув ўпириб кетган битта ҳам жўяк кўринмайди. Ғўзалар орасида ялт-ялт этган кумуш тасмаларнинг ҳаммасиям картанинг охирига бориб қолган.

Машраб ҳар эгилганида жўякларда парпар ёнган ёқут сирғачаларни кўрарди. Ҳали ой чиқмагани учунми, сирғачалар ғуж-ғуж бўлиб ётар. Машраб, агар истаса, ҳовучлаб олса бўларди.

— Бас энди, қоронғида тимискиланавермай! — пўнғиллади Қўчқор. — Кошки шунча жон куйдирганингга қизини берса бригадир, сендақа девонаи-Машрабга!

Машраб қоронғида бир ҳовуч лой чангаллаб, овоз келган томонга отди:

— Тилингни тий, узун оёқ!

— Ҳой, ҳой, ҳой! Қайтиб олдим сўзимни! Беради қизини, беради!..

Ниҳоят, Акмал хомсемиз ҳам кийиниб бўлди-ю, улар ариқ ёқалаб яқинда қорайиб кўринган сой томон йўл олишди.

Сойнинг у юзида, қишлоқнинг қоқ ўртасида, атрофи боғлар билан қуршалган ўн-ўн икки гектар келадиган очиқ майдон бор. Бу майдон, эҳтимол бир маҳаллар чангалзор ва қамишзор бўлгани учундир, «кўриқ», деб аталади. «Кўриқ» аллақачон ўзлаштирилган, ҳар йили унга пахта экилади. Бу йил, нима ҳам бўлиб, қовун, бир четига эса ҳандалак экилган.

Машраб ҳандалак пишганидан хабари йўқ эди, бугун эрталаб, елкасида кетмон, Нафисани бир кўриш умидида, боғлари четидаги ёлғиз оёқ йўлдан ўтаётиб, тўсатдан унинг: «Вой, ҳандалак пишибди-я, ўртоқжон!» деган хитобини эшитиб қолди.

Бундоқ бўйини чўзиб қараса, Нафиса билан унинг дугонаси, Акмал хомсемиз ошиқи бекарор бўлиб қолган дўндиқ Гулчеҳра шафтоли теришяпти. Нафиса шафтолининг тепасида, паканагина бўлса ҳам юлдузи иссиққина Гулчеҳра эса Нафиса қоқаётган шафтолиларга кўйлагининг этагини тутиб турибди.

Машраб бўйнини чўзиб қараганда кўзи Нафисанинг офтобда куйиб жигарранг тусга кирган узун оёқлари ва кун тегмаган оппоқ болдирига тушди-ю, вужудидан «лов» этиб ўт чиқиб кетди. Лекин шу пайт эшитган гапи кўрганидан ҳам ошиб тушди.

Нафисанинг: «Вой, ҳандалак пишибди-я!» деган хитобига дўндиқ Гулчеҳра хандон ташлаб кулди-да:

— Кўнглинг ҳандалак тусаса... шу ҳам ташвишми? — деди шўх, ўйноқи овоз билан — Девонаи Машрабингга қошингни бир учирсанг-ку, ернинг тагидан бўлса ҳам топиб келади!

— Вой, қаёқдаги гапларни топмасдан ўўл! — деди Нафиса.

У «ўл» сўзини шундай ғалати, айни замонда шундай нафис чўзиб, шундай ноз билан талаффуз этди-ки, Машраб, юраги боягидан ҳам тотли сиқилиб, аъзойи-бадани жимирлаб кетди.

— Йўқ, рост айтаман! — деди Гулчеҳра.

— Бўлди! Кўп алжирама! Ундан кўра сен айта қол хомсемизингга — топиб келсин! Давр-давронингда биз ҳам бир яйраб қолайлик. Дугонажон!

— Бее, ҳандалак топиб бермасданоқ қорнини эвлаб юрсин у бечора.— дўндиқ қийқириб кулди. — Кошки сенинг шоиринг ошиқ бўлса менга! Ўзим билардим нима қилишимни! Сен ҳам юрибсанда, уни ўрташ ўрнига ўзинг ўртаниб ишқида!

— Бўлди-да, энди, агар даданг тақачи ўтган бўлсаям! — деди Нафиса, аччиғланган бўлиб, лекин Машраб, гарчи унинг юзини кўрмаса-да, овозининг нозли жаранглашидан дўндиқни ҳазили унга ҳам хуш ёқиб тушаётганини сезиб қолди. Буни Гулчеҳра ҳам пайқади шекилли:

— Йўқ, рост гап, дугонажон! — деб кулди яна. — Нах маймундай ўйнатардим, қўлимда!

Бу сафар Нафиса чиндан зардаси қайнаб дўндиққа қараб бир иккита шафтоли отганди, биттаси Машрабнинг ёнидаги тутга тегиб чалпак бўлди. Кейин шохлар силкиниб, ерга «дув» тўкилган шафтолиларнинг «тап-тап-и»-ю, қийқириб қочган Гулчеҳранинг ўйноқи овози эшитилди.

Машраб ўрнидан даст туриб, девордан бўйнини чўзиб қаради. Оқ кўйлакли икки қиз дарахтлар орасида худди митти оқ капалаклардай «милт» этиб гоҳ кўринади, гоҳ ғойиб бўлади. Уларнинг юзлари кўринмайди, фақат Нафисанинг майин қора сочлари шамолда тўзғиб, орқасида гўё қора бахмалдай ҳилпирайди, қийқириб кулган хушнуд овозлари боғда нафис янграйди.

Машраб бир неча дақиқа кетмонини ерга қўйишни ҳам унутиб, анграйиб қолди.

У бир йилдан бери Нафисани пинҳон севар, унга атаб дафтар-дафтар шеърлар ёзиб, ўз ёғида ўзи қовурилиб юрар, лекин Нафиса ҳам уни севишини хаёлига келтира олмас эди. Айниқса икки қизнинг оғзидан бунақа гапларни эшитишни, зотан қизлар ҳам йигитлардек ўз муҳаббатлари тўғрисида очиқ сўзлашишларини тасаввур қилолмасди.

Назарида, тоғлар ортидан кўтарилган офтоб у ёқда қолиб, ўз кўкрагидан ҳам бир офтоб чиққандай, бу офтоб бутун оламни ўзгартириб юборгандай, болаликдан таниш боғлар, узумзорлар, пастдаги сойлик — ҳаммаси тўсатдан бўлакча бир жозиба кашф этгандай бўлди унга.

Кун бўйи қулоқлари остидан жуда ғалати, бир маҳалнинг ўзида ҳам хиёл хазин, ҳам кишини аллақандай эркаловчи, уни қаёққадир олис-олисларга чорловчи ажиб бир мусиқий овоз кетмади. Кўзини бир зум юмса, гўё боғлар устида қанот ёзиб юргандай туйилар, болалигида тушида учгандагидай енгил ва ғалати сезарди ўзини.

Тўғрисини айтганда, дўстларини йўлдан урган, яъни ҳандалак ўғирлаш фикрини ўртага ташлаган ҳам Машраб бўлди.

Қўчқор усиз ҳам саргузашт талаб чапани йигит эмасми, бу фикр оғзидан чиқмасданоқ яйраб кетди. Акмал сал мужмаллик қила бошлаган эди. Машраб уни четга тортиб: «Қизларни бир хурсанд қиламиз, калпаварам!» дейиши билан у ҳам лаққа тушди-қолди.

...Улар жар бўйидаги толзордан ўтиб, сойга тушгач, Қўчқор тўхтади.

Ажриқ билан қопланган кенг сой жимжит, кимсасиз, фақат у ер-бу ерда ўтлаб юрган молларнинг қораси кўзга чалинади, отларнинг ажриқни кирт-кирт чайнаши эшитилади, олисроқда, тўғонда бақалар сайрайди.

— Гап бундоқ бўлсин! — Қўчқор Машраб билан Акмални қучоқлаб ўзига тортди.

— Ҳандалак қўриқни ўртасида, чангалзорнинг орқасида дейишувди. Ҳозир катта йўлдан бориб, шундоқ ўнгга буриламиз-у, ариқдан юриб «лип» этиб устидан чиқамиз-қўямиз. Уқдиларингми, хом каллалар? Уқсаларинг... Ўзим бошлайқолай, сен, хомсемиз, ўртага туш. Кўр Шермат бостириб келиб қолса бир бало қилиб икки ёнингдан судраб қочамиз!

— Менга ғамхўрлик қилмасданоқ ўзингни ўйла! — пўнғиллади Акмал,— бўйнингни қара, Маккаю мадинадан кўринади!

— Бўйнимга яраша оёғим ҳам бор, хомсемиз! — хурсанд кулди Қўчқор. — Сенда қорин зўру, пут йўқ — икки хатлашда етиб олади кўр Шермат!

Кўр Шермат деганлари полизнинг қоровули, бир кўзи оқиб тушган, норғул йигит. У болалигида жуда тегажоқ бўлгани учунми, азалдан Кўр Шермат деб чақиришади, одатда бу лақабни айтмагунича биров танимайди уни.

Таниш боғ кўча. Икки томонидаги тол ва тераклар қоронғида баланд қора деворга ўхшайди, фақат у ер-бу ердаги жийдалар кумуш билан жилолангандай ғалати оқариб кўринади. Жимжит. Баъзи-баъзидагина болхоналардаги товуқларнинг питирлаши, ҳовлиларда мудраб ётган итларнинг уйқу аралаш «рр» деб қўйишлари қулоққа чалинади, қаердадир орқада, тўғонда бақалар сайрайди.

Машраб, агар болалигида қўни-қўшниларнинг боғидан битта-яримта олмами, анорми узиб қочганлари бўлмаса, ўғирлик нималигини билмасди, шунинг учунми, гарчи бу «ғоя» ундан чиққан бўлса ҳам, ҳозирданоқ юраги пўкиллай бошлаган, назарида, ҳар бир соя, ҳар бир дарахт пойлаб тургандай туйилади унга.

Акмал хомсемиз ҳам бунақа ишларга усули йўқ, ораларида ёлғиз Қўчқор анча чапдаст, қизиқчилик деганда жонини берадиган хилидан. Мана ҳозир ҳам, кўйлаги ёқавайрон, яланг оёқ-яланг бош, олдинда зипиллаб кетяпти, ҳатто ўйдим-чуқурларда ҳам қоқилиб сурилмайди.

Ана, икки ёндаги пахса деворлар тугаб, олдинда теп-текис қўриқ очилди. Қўриқнинг орқасидаги боғлар ўрмондай қорайиб турибди.

Қўчқор яна тўхтади.

— Демак, гап битта, ҳозир ариққа тушиб, чангалзоргача борамиз, Чангал панасидан шундоқ «лип» этиб чиқамиз-у...

Унинг сўзи чала қолди: шу пайт ариққа буриладиган жойда, улардан кўп бўлса ўн қадам нарида, кимнингдир қораси кўринди, кўринди-ю, жойида шахт билан тўхтаб ҳайкалдай қотди-қолди. Аммо бу билан ўзиям фош бўлди-қўйди, чунки уни кўрган ҳамон орқага тисарилган Қўчқор, тўсатдан олдинга ташланди:

— Тўхта, ўғри!

Кетидан Акмал билан Машраб ҳам ўқдай отилди, бироқ булар етмасданоқ Қўчқорнинг:

— Ээ, Шермисан? — деган афсусланган хитоби эшитилди.

— Қўчқормисан? Юракни тарс ёрдинг-ку, оғайни! — Шер секин кулди, қоронғида кўзлари ялт-ялт ёниб, ён-верига аланглади: «Тсс!».

У, белигача қип яланғоч, кўйлагини ҳандалакка тўлдириб орқалаб олганди.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ • 2

20 АПРЕЛЬ, 1965 ЙИЛ
№ 91 (13.047).

СИРДАРЁ ШОЛИСИ

«Гуручга талаб йилдан-йилга ошиб бормоқда... Агар ҳаммамиз шоликорликни кенгайтириш вазифасини ҳал қилишга актив киришсак, бизнинг мамлакатимизда гуруч етарли бўлиб қолади». Қандай оқилона гап бу. Ҳа, КПСС Марказий Комитетининг яқинда бўлиб ўтган март Пленуми мамлакатимизда қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни кескин кўпайтириш йўлларини кўрсатиб берди. Бизда ҳам шоличиликни ривожлантириш учун жуда катта имкониятлар мавжуд эканлигини айтиб ўтмоқчиман.

Ҳар қандай катта ишни бошлашдан олдин ўтган йилги натижалар тилга олинади. Совхозимизнинг ташкил топганига бир йилдан сал кўпроқ вақт ўтди. Ўтган йили дастлаб 1700 гектар майдонга шоли экдик. Гектаридан пландаги 25 ўрнига 29,6 центнердан ҳосил кўтардик. Петр Ан ва Хван Гун ўртоқлар бошлиқ бригадаларда эса ҳар гектар ердан 32 центнердан шоли олинди.

Бултур шоли ҳосилдорлигини бундан ҳам ошириш мумкин эди. Бироқ, кўпгина ташкилий ишлар билан ўралашиб қолиб, шоли экишни бир оз кеч бошладик. Бунинг устига экиш-тикиш ишлари 25 майга қадар чўзилиб кетди.

Ўтган йили йўл қўйилган баъзи камчиликлар биз учун жиддий сабоқ бўлди. КПСС Марказий Комитети март Пленуми материалларини ўрганиб чиқар эканмиз, экин майдонларини муттасил кенгайтириб бориш ва ҳосилдорликни ошириш ҳисобига шоличиликни ривожлантириш учун қатор тадбирларни амалга оширишга қарор қилдик. Шу мақсадда бу йил экин майдонларини яна 1000 гектар кенгайтирдик. Етти йилликнинг якунловчи йилида 2700 гектар майдондан 6 минг тонна сифатли шоли топширмоқчимиз.

Бултур 90 та насос ишлади. Ана шу насослар билан Сирдарёдан шолизорларга сув чиқардик. Бу йил насослар сони 160 тага етказилади. Ҳар бир насос секундига 230-300 литр сув олиб бериш қувватига эга бўлади. Биз мўлжаллаган насослар тўла ўрнатиб бўлингач, шоли экинлари майсасини сув билан тўла-тўкис қондириш имконияти яратилади.

Совхозимиз коллективи бу йил экишга жуда яхши тайёргарлик кўрди. 2700 гектар майдоннинг ҳаммаси сифатли шудгорланди. Ҳайдашдан олдин ҳар гектар ерга 8 тоннадан гўнг ва 300 килограммдан суперфосфат солинган эди. Ерларимиз бутун куз ва қиш давомида ана шу ўғитлардан баҳраманд бўлиб, сувга қониб ётди.

Шу кеча-кундузда дала ишларини ҳар қачонгидан қизитиб юбордик. 8 та КЗУ механизми билан пол олинмоқда.

Марказий Комитет Пленуми донли экинлар етиштиришда механизация кучидан самарали фойдаланиш зарурлигини алоҳида таъкидлади. Пленум материаллари бизга ҳам қанот бахш этди. Бу йил биринчи марта 300 гектар ерга шоли уруғини сеялка билан экамиз. Ана шу майдонлардаги шоли ҳосили эса махсус комбайнларда ўриб янчилади. Бу тадбирнинг яхши натижалар беришига ишончимиз комил. Тағин 3-4 йилдан сўнг барча майдонларга шоли сеялкалар билан экилиб, ҳосил комбайнларда ўриб-янчиб олинадиган бўлиб қолади.

Шоли етиштириш билан боғлиқ бўлган барча ишларни механизациялаштиришда Андрей Шин, Александр Ким, Нурқас Эгамбердиев ўртоқлар бошлиқ бўлим ишчилари яхши ташаббус кўрсатмоқдалар.

Партия ва ҳукуматимизнинг қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари, жумладан, биз шоликорларга кўрсатаётган катта ғамхўрлиги ҳаммамизнинг кучимизга-куч, ғайратимизга-ғайрат қўшмоқда. Мен бу ўринда шолининг харид нархи ошганлигини алоҳида таъкидлаб ўтмоқчи эдим. Биз ўтган йили ҳар бир тонна шоли учун давлатдан 220 сўмдан пул олганмиз. Бу йил эса давлатга топширган ҳар тонна шоли учун 300 сўмдан пул оламиз. Фақат шоли харид нархларининг ошганлиги шу йилнинг ўзидаёқ совхозимизга қарийб 2 миллион сўм қўшимча даромад келтиради.

Бу рақамларнинг мағзини чақиб кўрсангиз, Коммунистик партия ва Совет ҳукуматининг қишлоқ хўжалик меҳнаткашларига нақадар катта ёрдам бераётганликларини, уларни ҳар томонлама қўллаб-қувватлаётганликларини яққол сезасиз. Шунинг учун ҳам илғор бригада бошлиқларидан Петр Ан, Хван Гун, Ҳамроқул Ризаев ва бошқалар биринчи йили шоли экиладиган майдонларнинг ҳар гектаридан пландаги 25 ўрнига 35 центнердан ҳосил олишга аҳду паймон қилдилар. Улар ҳар тонна шолининг таннархини 23 сўмга тушириш учун курашяптилар.

Сирдарё соҳилларида фойдаланилмай ётган ерлар кўп. Бизнинг ерларимиз дарёнинг чап соҳилида жойлашган. Экин майдонларини тобора кенгайтириб бориш учун катта имкониятларга эгамиз. Ана шу имкониятларни ҳисоблаб чиқсак, 1970 йилга бориб шоли экин майдонларини 6 минг гектарга етказишимиз мумкин экан. Шу билан бирга, ҳар йили мамлакатга 15 минг тонна шоли етказиб берадиган бўламиз. Яқин 2-3 йил ичида совхозимиз марказида шоли тозалаш заводи қурилиб, ишга туширилади. Даларимизда етиштирилган шолини шу заводда тозалаб, меҳнаткашлар дастурхонига етказиб берамиз.

Бу йил бултурги камчиликларнинг такрорланишига мутлақо йўл қўймаймиз. Бутун куч ва воситаларни шолини тезроқ ва сифатлироқ экиб олишга қаратамиз.

Жонриқул ПИРИМҚУЛОВ,
Сирдарё районидаги «Сирдарё» шоликорлик совхозининг бош агрономи.

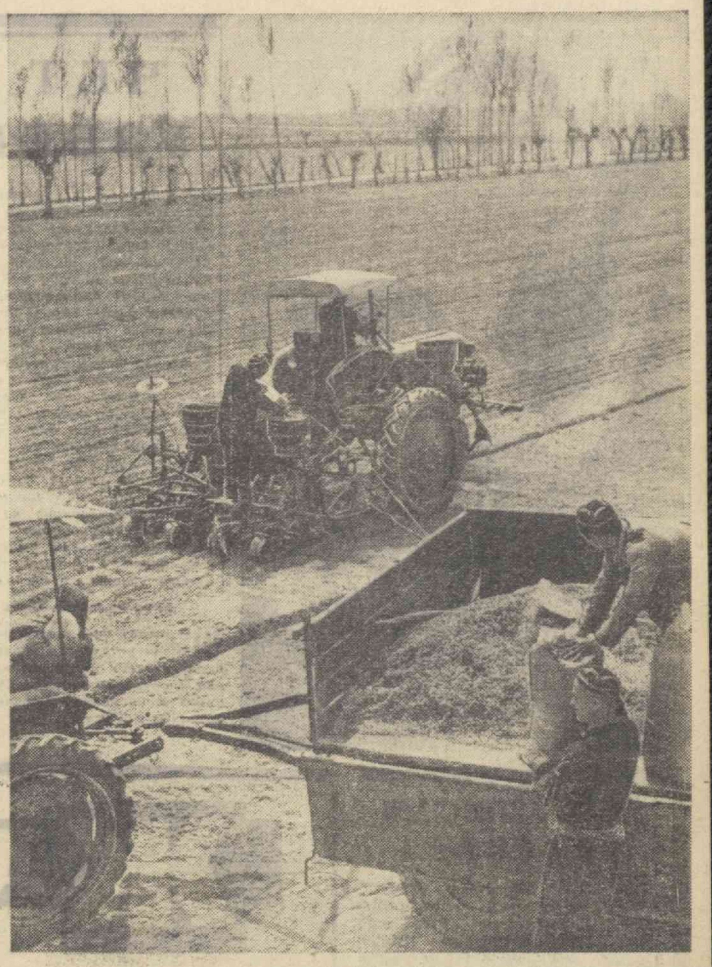

Гектаридан 27-30 центнердан «оқ олтин». Ленинград районидаги Ҳамза Ҳакимзода номли совхоз пахтакорлари қатор йиллардан буён ана шундай яхши кўрсаткичларга эришяптилар. Чунки улар минерал ва маҳаллий ўғитлардан кенг фойдаланиб, ернинг ҳосилдорлигини оширяптилар. Бу йил ҳам совхозда ўғитлардан фойдаланишга катта эътибор беріляпти. Пахта майдонларига чигит экиш билан бир вақтда ўғит солиняпти. Суратда: совхоз даласида экиш пайти.

Г. Бойко фотоси, (ЎзТАГ фотохроникаси).

ПАХТАЧИЛИК ИНСТИТУТИДА

«Оқ олтин» миришкорлари Ватани — Андижонда ташкил этилган Пахтачилик институти аудиторияларида ва тажриба участкасида ҳаёт булоқдек қайнайди. Бўлажак мўл ҳосил усталари, колхоз ва совхоз ишлаб чиқаришининг ташкилотчилари бу илм даргоҳи қучоғида ўз назарий билимларини оширяптилар. Уларнинг ихтиёрига ўқув хоналари ва лабораториялар, қишлоқ хўжалик машиналари билан таъминланган учта кенг ва ёруғ ўқув корпуси, 350 гектар ер топшириб қўйилган. Студентлар назарий билимларини амалий машғулотлар билан мустаҳкамлаб бориш учун барча имкониятларга эга.

Институт аудиторияларида ҳаёт мавж уради. Лабораторияларда, ўқув хоналарида студентлар микроскопларда, машиналарда машқ ўтказишмоқда. Бу ерда 500 дан ортиқроқ бўлажак агроном ҳамда инженер-механизаторлар таълим олишяпти. Уларга 59 та ўқитувчи хизмат кўрсатяпти. Ўқитувчиларнинг 12 таси фан кандидатлари ва доцентлардир.

Студент Юсупжон Тўражонов илгари Избоскан районидаги «Коммуна» колхозида тракторчи бўлиб ишларди. У ўтган йили «ХВС-1,2» агрегатида 152 тонна «оқ олтин» терди. Юсупжон ҳозир институтда ўз билимини оширмоқда, барча фанларни яхши ўзлаштирмоқда.

Биринчи курс студенти А. Нурматов кўп йиллар давомида «Ойим» совхозида ишлади. Институтга кириб назарий билимларини ошираётган ўрток Нурматов яқинда КПСС аъзолигига қабул қилинди. У актив жамоатчи, студентлар ўртасида катта сиёсий-тарбиявий ишлар олиб боряпти.

Қумри Боймирзаева эса Учқўрғон районидаги мактабларнинг бирида 10-синфни битирганига қадар ўқувчилар пахтачилик бригадасига бошчилик қилди. Пахтадан юқори ҳосил етиштирганлиги учун Қумри ўтган йили Ленин ордени билан мукофотланди. Энди у институтнинг актив студентларидан бири.

Бундайлар Пахтачилик институтида кўплаб топилади. Улар ўз билимларини ошириб, пахтачиликни ривожлантириш ишига муносиб ҳисса қўшиш ҳисси билан тўлиб-тошган кишилардир.

Институтнинг сиртқи бўлимида 770 киши таълим олмоқда. Сиртдан ўқувчиларга барча шарт-шароитлар яратиб берилган. Пахтачиликда анча тажриба орттирган кишилар сиртдан ўқиб, назарий билимларини оширмоқдалар.

Институт ўқитувчиларининг қарийб ҳаммаси илмий иш билан шуғулланмоқда. Чунончи, институт ректори, фан кандидати ўртоқ Х. Сатторов пахтачилик соҳасида докторлик диссертацияси устида ишламоқда.

Сиёсий иқтисод ва қишлоқ хўжалик экономикаси кафедраларининг раҳбари фан кандидати ўртоқ А. Зокиров «Фарғона водийси пахтачилик хўжаликларида пахтачиликни интенсивлаштириш» деган темада докторлик диссертациясини ёзмоқда. Бундан ташқари у доцент А. Абдуллаев билан ҳамкорликда «Андижон области колхозларида пахта рентабеллигини ошириш йўллари» деган темада монография тайёрлади.

Шунингдек, қишлоқ хўжалик машиналари кафедрасининг старший ўқитувчилари З. Носиров ҳамда Ш. Назиров ўртоқлар ҳам кандидатлик диссертацияси устида ишламоқдалар.

Институт учун ўқув корпуслари, ўқитувчилар учун уй-жой шаҳарчаси, 10 гектар ерда спорт майдончалари, студентлар клуби, кир ювиш хонаси, маиший хизмат кўрсатиш комбинати ва бошқалар қурилади. Буларнинг ҳаммаси студентлар учун жуда яхши қулайликлар туғдириб беради. 1970 йилга бориб студентлар сони 1800 кишига етказилади, сиртқи факультетларда эса 2500 киши таълим оладиган бўлади.

Пахтачилик институтининг истиқболи порлоқ.

А. БРОНШТЕЙН.

ДАЛАЛАРДАН ДАРАКЛАР

Қарши районидаги «Партия XX съезди» совхози 1-бўлимининг И. Рўзиев, Ҳ. Примов ўртоқлар бошлиқ бригадаларида чигит экилган майдонларда уруғ текис униб чиқди. Механизаторлардан Қ. Жумаев, Д. Ҳазратқулов ўртоқлар ғўза парваришини бошлаб юбордилар.

Б. Хоназаров,
Ҳ. Турсунов,
Т. Рўзибоев.

●

Қамаши районидаги «Партия XXII съезди» колхозида бу йил 1500 гектар майдонга чигит экилади. Ҳозир далада 30 агрегат ишлаяпти. А. Қутбиддинов, Ғ. Жўраев ўртоқлар каби илғор механизаторлар ҳар куни 6-7 гектардан майдонга сифатли қилиб чигит ташламоқдалар.

А. Каттаев.

●

Вобкент районидаги «Ўзбекистон» колхозининг Ж. Неъматов бошлиқ бригадаси аъзолари 85 гектар майдоннинг ҳаммасига чигитни квадрат-уялаб экиб бўлдилар.

З. Шамсиев,
И. Ҳожиев.

●

Шўрчи районидаги Киров номли колхознинг Н. Чўтбоев, А. Сафаров, И. Отамуродов, А. Шоймуродов ўртоқлар бошлиқ бригадаларида дастлаб экилган майдонлардаги чигит униб чиқди. Бу бригадаларда ғўза парвариши бошланди.

Х. Эшонқулов.

●

Бағдод районидаги «Правда» колхозининг Ҳ. Эркабоева бошлиқ бригадаси аъзолари чигит экишни тамомладилар.

А. Абдурайимов.

●

Бекобод районидаги «Чаноқ» совхозининг Т. Мирзаев бошчилик қилаётган 2-бўлим ишчилари 375 гектар майдоннинг ҳаммасига чигитни квадрат-уялаб жойлаштириб, совхозда биринчи бўлиб экишни тугалладилар.

Н. Эшқобилов.

ЙЎҚОЛГАН ВАҚТ ТОПИЛМАЙДИ...

Бобо деҳқонларимизнинг «Йўқолган олтин топилади-ю, йўқолган вақт топилмайди» деган ҳикматли сўзи бор. Ҳа, шундай. Қўлдан бой берилган қулай фурсат, қимматли вақтларни минг пушаймон қилган билан топиб бўлмайди.

Термизлик ва шерободлик раҳбарлар ана шундай қулай фурсатларни ҳар вақт қўлдан бой бериб қўйиб, сўнгра пушаймон қиладилар, аттанг деб ер чизадилар. Лекин, бу пушаймонларнинг фойдаси бўлмаяпти.

Бу йил ҳам худди шундай бўляпти. Термиз, Шеробод ва Жарқўрғон районларидаги хўжаликлар республикамизнинг энг иссиқ нуқтасида жойлашган. Улар чигит экишни бундан бир ой олдин бошлаган бўлсалар ҳам, бу муҳим ишда ўзибўларчиликка йўл қўйганликлари сабабли ҳали марradan анча узоқда турибдилар. Чигит экишни бундан 10-15 кун олдин бошлаган Денов ва Сариосиё районлари бу ишни қисқа муддатларда тўла уддалаганликлари ҳолда, шерободликлар 17 апрелгача умумий майдоннинг энди 75 процентига, термизлик ва жарқўрғонликлар эса 88-90 процентига чигит экдилар, холос. Бунинг устига кейинги кунларда суръат сусайиб, сифат мутлақо пасайиб кетди.

Ғўза кун санайди-ку, ахир. Хўш, бундай ташвишли аҳволга нима сабаб? Аввало шуни айтиш керакки, бу районларнинг раҳбарлари бир неча марта танқид қилинганликлари, қатъий сўз берганликларига қарамай, техника ремонтини чўзиб юбордилар, ёлғон сводкалар бериб, ўзларини ва давлатни алдадилар.

Термиз районида (райком секретари Х. Хўжаков, райижроком раиси Х. Болтаев, ишлаб чиқариш бошқармасининг бошлиғи П. Бобришев ва «Узсельхозтехника» район бирлашмасининг директори М. Сариев ўртоқлар) бундан бир ой олдин техника тахт деб сводка берган бўлсалар ҳам, ҳанузгача 195 сеялкадан 20 таси, 395 чопиқ тракторидан 25 таси, 491 боронадан 50 таси тайёр эмаслигини яқинда партия-давлат контроли органлари аниқлади. Бунинг устига ремонтдан чиққан сеялкалар созланмай, тракторлар синаб кўрилмай ишга солинганлиги оқибатида Карл Маркс номли колхозда 17 та сеялкадан 9 таси, 20 чопиқ тракторининг тенг ярми дастлабки кунлардаёқ бузилиб қолди. Бундай аҳвол районнинг бошқа хўжаликларида ҳам содир бўлди. Шу сабабли суръат суст, сифат паст бўляпти. «Коммунизм», «Қизил юлдуз», Калинин номли колхозларда сеялкалар созланмаганидан чигит ортиқча чуқурликка тушганлиги сабабли катта майдонларда уруғ униб чиқмаяпти. Мутахассисларнинг ҳисобларига кўра, бундай майдонлар район хўжаликларида 1000 гектардан ҳам ортиқдир. Шу нарса ачинарлики, ингичка толали пахта етиштирадиган бу район колхоз ва совхозлари бузиб экилаётган майдонларга оқ пахта уруғи экмоқдалар.

Яна шуни айтиш керакки, термизликлар чигитни квадрат-уялаб экишга мутлақо эътибор бермаётирлар. Масалан, чигит экилиши лозим бўлган 17 минг 985 гектар майдондан шу кунгача 15 минг 800 гектарга уруғ ташланган бўлса, шундан атиги 886 гектар ерга чигит квадрат-уялаб жойлаштирилган. Бу ерда ҳар куни 500 гектар ерга чигит ташланган ҳолда кейинги кунларда бирор гектар ҳам квадрат-уялаб экилгани йўқ. Шеробод районида (райком секретари Э. Муҳаммадиев, райижроком раиси Х. Холиқов ўртоқлар) аҳвол бундан ҳам ёмон. Бу ерда умумий майдоннинг энди 75 процентига чигит экилди. Ҳозиргача чигит экилган 12 минг гектар ердан бор-йўғи 2.500 гектарига уруғ квадрат-уялаб жойлаштирилди, холос.

— Янги ерлардаги совхозлар оёғимиздан тортяпти, — деб нолишади район раҳбарлари.

Маълум бўлишича ўртоқ Ч. Қувондиқов директор бўлган «Янгиобод» совхозида ер ости сувлари яқинлиги эътиборга олинмай, эрта баҳорда барча майдонлар қуллатиб суғорилган. Ҳозир эса бу хўжаликдаги 1000 гектарга яқин майдонга на трактор, на сеялка кира олади. Ҳаммаёқ лой бўлиб ётибди. Ҳали бу ерда ғўзапояси юлинмаган ва ҳайдалмаган майдонлар кўп.

Чигитни сифатсиз экиш фактлари Жарқўрғон районида ҳам кўплаб учрамоқда. Райондаги айрим хўжаликларда эрта экилган чигитлар ҳам яхши униб чиқмаяпти. Ўртоқ Чори Дўрмонов раис бўлган «Қизил Октябрь» колхозининг А. Даминов, Н. Норбоев, А. Абдувоҳидов ўртоқлар бошлиқ бригадаларида чигит серкесак ерларга экилгани сабабли 15-20 кундан бери униб чиқмаяпти. Уруғ униб чиққан жойларда ғўза туплари жуда сийрак бўлиб, бузиб экишни талаб қилади. Бу колхозлардаги 14 та бригададан 13 тасида агрегатларга «СУЗ» аппаратлари ўрнатилмай чигит экилган. Колхоз бош агрономи Ғ. Чориев эса бу жиддий камчиликнинг олдини олиш ўрнига томошабин бўлиб турди.

«Социализм», «Коммунизм», «Москва» колхозларида уруғлик чигитни ташиш ва экиш пайтида кўплаб исрофгарчиликка йўл қўйилмоқда. Карта четлари 5-6 метргача экилмай қоляпти. «Меҳнатроҳат» колхозининг Пўлат Норматов бошлиқ бригадасида, «Сурхон» совхозининг Э. Шоналиев бошқарувчилик қилаётган бўлимидаги Р. Тўраев бошлиқ бригадада чигит нами қочган, серкесак ерларда сифатсиз экилганлиги сабабли у ола кўкаряпти.

Жарқўрғонликлар берган сводкада 10 минг гектардан зиёд ерга чигит экиш билан бир вақтда ўғит солингани кўрсатилган. Аслида эса бу маълумот ҳам ёлғон эканлиги аниқланди.

Илғор районлардаги айрим хўжаликларда ҳам чигит экишда жиддий хатоларга йўл қўйилди. Масалан, Денов районидаги ўртоқ Э. Мирзааҳмедов раис бўлган Жданов номли колхозда 335 гектар захи чиқиб кетган ерга уруғ ташланди. Мелиорация тадбирлари кўрилмаганлиги натижасида бу уруғлар униб чиқмай чириб кетяпти. Колхозда экскаватор йўқ. Район ташкилотларининг раҳбарлари эса захни қочириш ишига кўмак бермаётирлар.

Шу райондаги Калинин номли колхозда (раиси Раҳмонов, партия ташкилотининг секретари Олломуродов ўртоқлар) дориланмаган чигитни экишга йўл қўйилган. Бу хўжаликда 20 минг сўмлик минерал ўғит ва заҳарли химикатлар махсус бино йўқлиги учун очиқ ҳавода ёмғир остида қолиб, нобуд бўлган.

Областда экиш яқин кунларда тугалланади. Эндиги вазифа — йўл қўйилган хатоларни тезда тугатиш, экишда судралаётган хўжаликларга амалий ёрдам бериш, оласига, карталарнинг четига уруғ экиб, тўла гектар ҳосил қилиш, қатқалоқни йўқотиб, чигитни бир текис ундириб олиш, ғўзанинг дастлабки парваришини бошлаб юборишдан иборат.

Сурхондарё областининг партия, совет ташкилотлари ва қишлоқ хўжалик органларининг раҳбарлари ғанимат фурсатни бекорга ўтказиб юбормаслик, қимматли дамларнинг ҳар соатидан унумли фойдаланиш чораларини кўрмоқлари, хўжалик раҳбарлари ва мутахассисларидан масъулиятни қаттиқ талаб қилишлари керак. Чунки йўқолган вақт топилмайди!

А. ХАЛИЛОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

Маккажўхори экиш кечиктириляпти

Когон районидаги Калинин номли колхозда ўтган йили тайёрланган силос уч ойга ҳам етмай тамом бўлиб қолиб, баҳорда чорва молларни боқишда катта қийинчилик юз берган эди. Бу йил колхозда 140 гектар майдонга маккажўхори ва беда экиш планлаштирилган. Ҳозиргача фақат 35 гектар ерга беда экилди, холос. Маккажўхори экиш ҳали бошлангани йўқ. Экишнинг қулай агротехника муддатлари эса ўтиб боряпти.

Шунга қарамай колхоз раҳбарлари экишни тезрок тугаллаш чораларини кўрмаётирлар. Бунинг оқибати ёмон бўлиши, ҳосил кам бўлиб, бу йил ҳам чорва молларни озуқа билан таъминлашда ўтган йилги аҳвол такрорланиши мумкин.

О. ЭРГАШЕВ.

саргузашти

— Аммо лекин жа пайтини топибсанлар! Кўр Шермат тушида ерш аълога кетиб, ноз уйқуда ётибдилар. Пайтни бой бермасдан кўтариб қолинглар хирмонни!

У шундай деди-да, тулкидай «зип» этиб, қоронғиликка сингиб кетди.

— Шайтонни уруғи! — деди Қўчқор завқ билан.

Улар тиззадан ўт босган катта ариқдан писиб йигирма ўттиз қадам юргач, тўп-тўп чангал бошланди.

Қўчқор чангалларнинг орасидан бўйнини чўзиб бир зум у ёқ-бу ёққа разм солди, сўнг, ўзини ариққа оларкан:

— Полизда тирик бир жон кўринмайди, — деди кўзлари ўйнаб, — кетимдан сен чиқасан, хомсемиз, сени кетингдан девона...

Қўчқор билан Акмал чангаллар орасида ғойиб бўлишди, сўнг, палакларни шатир-шутир қилиб узоқлашиб кетишди.

Машраб вужудини тутган қалт-қалт титроқни хиёл босиб, чангал орасидан оҳиста мўралаб қаради.

Бир ҳафталик кемтик ой тоғлар ортидан секин кўтарилиб келарди. Кафтдай текис полиз майин, сирли шуълага чўмиб, осойишта тин олиб ётибди. Узоқда, ўнг қўлдаги боғлар томонда, битта-ю, битта қамиш чайла қорайиб кўринади, бошқа на бир соя, на бир одам нишонаси!

Қўчқор билан Акмал чапга бурилган, ўзлариям, гўё амма-холаларининг полизида юргандай, палакларни шатирлатиб, парвойи-палак кезиб юришибди.

Машраб ариқдан эмаклаб чиқиб, полиз четидаги палаклар орасига шўнғиди.

Полизга шудринг тушган, палакларнинг ғадир-будир япроқлари муздай.

Хайрият, катта палакка дуч келган экан, ўтовдай бўлиб ғовлаб ётибди!.. Ҳа, умиди пучга чиқмади: чойнакдайин илинди қўлига!

Машраб хандалакни секин узиб, ойга солиб кўрди. Етилиб гўрлаб қопти! Тумшуғи сал ёрилипти. Ўзиям шундай хушбўй эдики, Машраб, қаерда ўтиргани ҳам эсидан чиқиб, қайта-қайта ҳидлади. Охири бир жилмайиб хандалакни қўйнига солди-да, яна эмаклаб кетди. Бу сафар палак қалинлашгани учунми, сал ўтмай яна биттасига дуч келди. Буниси боягидан ҳам каттароқ, пўсти — сип-силлиқ, нафис, хушбўй ҳиди эса олисданоқ димоққа «гуп» этиб урди! Демак, шу айланада хандалак кўп бўлиши керак. Лекин... Икки аҳмоқ мунча бошига кўтаришади, палакларни! Амма-холаларининг полизи бўлса ҳам сал орқа-олдига қараб иш қилишсин ахир!

Машраб, ичида бир сўкиниб ўгирилиб қаради, қаради-ю, тошдай қотди-қолди.

Ундан нари борса йигирма қадам жойда, палаклар орасига писиб қолган Қўчқорларнинг ёнгинасида, қўлида хасса, бошида ағдарма телпак, новча бир одам қоққан қозиқдай сўррайиб турарди!

— «Кўр Шермат!»

Машраб ўгирилиб қараши билан Кўр Шермат ҳам, гўё шуни кутиб тургандай, қўққисдан:

— Бос! Ушла ўғрини! — деб сурон солди-да, чўқморини даст кўтариб, олдингга ташланди.

Унинг овози Машрабга аччиқ қамчидай тегди-ю, сапчиб туриб, ўзини ариққа отди.

Машраб Қўчқардай бақувват бўлмаса ҳам, зуваласи пишиқ ва анча чопқир эди. Бироқ ҳозир, назарида, оёқлари қўрғошин қуйилгандай оғир, устига-устак, палаклар Кўр Шерматга бўлишгандай, унга ёпишар оёқларидан оларди!..

Ариққа атиги уч қадам қолганда югуришдан тўхтамагани ҳолда бурилиб қаради, қаради-ю, юраги орқага тортиб, музлаб кетди: Ажабо: гарчи Қўчқорлар жойидан жилмаган бўлса ҳам, Кўр Шермат уларнинг ёнгинасидан ўтиб уни, Машрабни қувиб келарди!..

Машраб ўзини ариққа отди. Лекин жон ҳолатда оёқлари тагидаги чангални ҳам пайқамаган экан, сурилиб кетиб, ариққа кифти билан тушди-ю, бир қўли остида қолди. Кетма-кет гурсиллаб қулаган Кўр Шермат эса ерга қапиштирди-қўйди.

— Ҳи, — хумпар, полизни чўчқадай пайхон қилиб, ростлаб қолмоқчиман дегин жуфтакни! Қочиб бўпсан! Қани тур, Муттаҳам!

Кўр Машрабнинг қўлларини қайриб бир силташда турғазиб қўйди. Машраб кўзларидан гўё бир ҳовуч юлдуз сачраб, секин инграб юборди.

— Э, сенмисан, ғирром? — Кўр Шермат ниҳоят уни таниб қоронғида ёлғиз кўзи ўйнаб кетди. — Хандалак тусаб қоптиларда кўнгиллари, лаббай! Сен тенги йигитлар фронтда тиззадан қон кечиб немис билан беллашсин-у, сен хумпар бу ерда колхоз мулкига чанг сол! Госпиталда ётган ярадорларга мўлжаллагандик-а, бу хандалакни, даюс! Қани, туш олдимга!

Кўр Шермат Машрабни бир туртди-ю, яна ўзи елкасидан ушлаб тўхтатди.

— Менга қара, ҳей тирранча! Бу ошналаринг ким ўзи? Неча киши эдиларинг!

— Қанақа ошна?

— Қанақа дейди-я? Ҳали полизда писиб қолган иккитасини айтаман, хумпар!

Бир секунд Машрабнинг дилида уларниям айтиб юбориш истаги «ярқ» этгандай бўлди.

Бунга сабаб икки дўсти «озод» бўлиб кетганига ғайирлик қилаётганидан эмас, албатта, шунчаки... Бу шармисорлик учовига тақсим бўлармикин, деган умид эди, холос.

Лекин... наҳот шундай номардликка борса Машраб? Куни кеча эмасми, ўн олти яшар рус қизи Таня тўғрисидаги китобчани ўқиб, юраги зир титрагани, немислар тилини кесганда ҳам партизан—дўстларини сотмагани ҳақидаги жойига келганда эса ўпкаси тўлиб, юзини ёстиққа босиб йиғлаб юборгани?

— Йўқ, билмайман уларни! Битта ўзим эдим мен!

— Шунақами? Шошма, ҳали шунақаям сайраб берасанки, булбул бўлиб кетасан. Ман-ман деган фашистларниям сайратишганда ким бўпсан сан?

Машраб гўё биров юрагига заҳарли ниш ургандай тўлғаниб:

— Мен... Мен сизга фашист эмасман! — деди.— тушундингизми?

— Гап қайтармасдан олдимга туш, деяпман сенга, тирранча!

«Фашист» сўзи, айниқса бу сўзни усиз ҳам шарманда-ю, шармисор бўлиб турган бир вазиятда эшитиши Машрабнинг жон-жонидан ўтиб кетди, у ўзини тутолмай йиғлаб юборишидан қўрқиб, пастки лабини қаттиқ тишлаб олди.

Улар, қоқиниб-суриниб, ниҳоят катта кўчага чиқиб олишди. Полиз билан идора ораси бир чақиримга ҳам етмайди. Лекин бу масофани ўтганча Машраб минг бир кўчага кириб чиқдиёв хаёлан. Бироқ қайси кўчага кирмасин, ҳаммасининг боши берк, олдинда «ялт» этган бир шуъла кўринмас эди.

Рост, қишлоқда бировни боғидан мева узиш, айниқса қовун ўғирлаш азалдан унча айб ҳисобланмас, аксинча баъзилар буни шунчаки бир қизиқчилик деб, билишарди. Лекин Кўр Шерматнинг «Сен тенги йигитлар фронтда қон кечиб, немис билан беллашиб, юрсин-у, сен бу ерда колхоз мулкига чанг сол!» деган сўзлари, айниқса: «госпиталда ётган ярадорларга мўлжалловдик-а, бу хандалакларни», деган гапидан кейин кўзи очилиб кетди-ю, биринчи дафъа қанчалик разиллик қилганини тушунди. Чунки у ўзи ҳам яқинда шаҳарга кўчиб келган ва «эшоннинг гумбази» деб аталган эски мачитга жойлашган бу госпитални кўрган, бир сафар ҳатто бувисининг боғидан бир қути ўрик олиб бориб, ҳовлида ҳассага суяниб юрган ярадорларга улашиб келганди.

Нега буни боя ўйламадийкин, Машраб? Бу ёғи нима бўлади энди? Одамлар нима дейди? Ойиси билан бувиси-чи? Кеннойиси Барно-чи? Улар ҳам майли, ҳар нима бўлганда ҳам жигар, Нафиса-чи? Унинг дадаси Қурбон ота-чи?

Машраб, гўё кўкраги «тарс» ёрилиб юрагидан ёлқин чиққандай, оғир энтикди.

Колхоз идораси қишлоқнинг қоқ ўртасида, Мадамин Ҳожи деган машҳур бойнинг ҳовлисига жойлашган.

Машраблар ўғирликка барвақтроқ чиқишган эканми, ё иш тиғиз эканми, хуллас, идорага етганда кўчага қараган қатор деразаларнинг бир нечтаси ҳалиям ёруғ эди.

Ҳовлининг қўш табақали катта темир дарвозаси берк.

Кўр Шермат оғир қуйма ҳалқаларни қоқди, ичкаридан уйқу аралаш:

— Ҳўўш? — деган хорғин товуш эшитилди.

— Очинг дарвозани! Ўлжа келди омборингизга!

Овоз эгаси оғир эснади, сўнгра дарвозанинг ўнг қанотидаги эшик очилиб, қўлида хира фонарь, эгнида пахталик чопон, паканагина бир чол кўринди.

— Идорада биров борми, ота?

— Қайдам, буғалтирлар ўтиришипти, чоғи.

— Сиз бунга қараб туринг, мен кириб чиқай, — деди Кўр Шермат.

— Бор, боравер.— чол фонарини кўтариб Машрабнинг юзига тўғрилади.

— Ээ... Аъзам ячейканинг ўғлимисан? — деди таниб. — Афт-бошингни дабдала қилибди-ку, бу Кўр Шермат?

Чол белидан белбоғини ечиб Машрабга узатди:

— Ма, арт, болам! Иккита хом сапчага-я? Мевали дарахтга тош отмаган ким бор, аҳмоқ...

Машраб, худди қишда офтоб чиққанидай дили ёришиб кетди. У чолнинг белбоғини олиб юзини, шилиниб кетган қўлларини артди. Шу пайт идора томондан бош бухгалтер Самад чўлоқнинг овози эшитилди:

— Хўп, хўп, қамаб қўйларинг омборга, эртага гаплашамиз. Ҳозир фурсат йўқ!

Чўлоқ чиндан бир ёққа шошиб турган бўлса керак, жеркиб гапирарди.

Кўр Шермат боягидан ҳам дарғазаб бўлиб, тўнини тескари кийиб қайтди. Чолнинг: «Э, қўйиб юбор, бола пақирни, тентак, дўппи деса бош олмоқчимисан?» деб ялиниб-ёлворишларига ҳам қулоқ солмасдан, идорага ёндош, темир панжарали қоровулхонага қамаб калтини киссасига солиб олди.

Қоровулхонанинг ичи зимзиё, ўзи ҳам хом чарм билан каламуш ҳидига тўла эди.

Машраб қоронғида оёқ-остида қалашиб ётган аллақандай буюм ва ускуналарга қоқилиб-суриниб деразанинг олдига ўтди. Ойнани эндигина очиб, кўкрагини тўлдириб нафас ола бошлаган ҳам эдики, деразанинг ёнгинасидан аёл кишининг жуда таниш, сал эрка ва аллақандай чўзиқ овози келди:

— Қўйинг, Самад ака! Ярим кечада нима қилардим!

Машраб, юраги томоғига келиб тиқилгандай туюлиб, темир панжараларни чангаллаб олди; сал эрка, мулойим овознинг эгаси... кеннойиси Барно эди!..

— Шунақа қилманг, Барно! — дерди Самад чўлоқ. — Ярим соат ўтирасиз, холос. Ўртоқ Эртоев қаттиқ илтимос қилдилар!..

— Вой Эртоевнинг қанақа ишлари бор экан менда?

— Бэ иш нима қилсин, Барнохон! Бир нафас беғараз дилкашлик қилиш вассалом! — бепарво деди Самад чўлоқ.

Барно иккиланиб бўлса керак, лаҳза жим қолди.

— Майли-ю, бироқ... кўп эмас, бир нафас ўтираман.

— Албатта, Барноҳон албатта!.. Бу ёқдан юра қолинг, ҳалиги Кўр ўтиргандир дарвозада...

Нозик туфлининг таниш «дук-дук»лари, чўлоқнинг бир «гурс» этиб, бир сирғаниб босган қадамларига қўшилиб, узоқлаша-узоқлаша, ниҳоят тинди.

Машраб ҳушига келди, бор кучини тўплаб панжарани юлқиди, сўнг, бу йўғон қуйма тўсиқларга кучи етмаслигига ақли етгач, ўзини ерга отди, дод деб юбормаслик учун кафтини тишлаб олди. Ажабо: ҳозиргина ногаҳон шоҳид бўлган гаплар олдида унинг ўз алами, шармисорлиги, ҳатто «Нафиса нима деркин?» деган ташвиши — ҳаммаси майда ва чиркин бўлиб қолганди энди.

Тўсатдан, эсига акасининг бундан уч ой олдин, десантга кетиш олдида ёзган хати (ўшандан бери дом-дарак йўқ ундан) ва бу хатда Барнога аталган энг илиқ, эҳтиросли сўзлари, ҳар бир мисрасидан ҳижрон тафти уриб турган оташ мактуби тушди.

— «Ака, акажоним!»... — деди-да, ўпкаси тўлиб йиғлаб юборди.

3 СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ
20 АПРЕЛЬ, 1965 ЙИЛ
№ 91 (13.047).

ЧЕТ ЭЛЛИК МЕҲМОНЛАР ЎЗБЕКИСТОНГА КЕЛАДИЛАР

Кейинги ўн йил ичида Ўзбекистонга келиб-кетган чет эл туристларининг миқдори қарийб ўттиз баравар кўпайди. Минг-минглаб кишилар республиканинг ҳаётида рўй берган ажойиб ўзгаришларни ўз кўзлари билан кўриб билмоқ учун ўзбек диёрига келадилар. Чет элларда бу ўзгаришларни ҳақли суратда «XX аср мўъжизаси» деб атайдилар. Ўзбекистоннинг хушманзара табиати, ундаги тарихий ёдгорликлар ҳам кўп туристларни қизиқтиради.

Ҳозирги пайтда турист маршрутларида қандай янгиликлар бор? Яқин вақтлар ичида қанча меҳмонларнинг келиши кутилади? Ўзбекистон телеграф агентлигининг мухбири Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ҳузуридаги чет эл туризми бошқармасининг бошлиғи А. А. Аҳмедовга худди шу савол билан мурожаат қилди.

Турли мамлакатларда, — деди А. А. Аҳмедов, — Совет Иттифоқига, шу жумладан Ўзбекистонга келишни истаган кишилар миқдори тўхтовсиз ортиб бормоқда. Бу ҳол туристик фирмаларни совет ташкилотлари билан маҳкам алоқа боғлашга ва саёҳат доирасини кенгайтиришни кўзда тутади. Финляндия, Дания, АҚШ, Покистон ва бошқа капиталистик мамлакатлардаги йирик туристик фирмаларнинг вакиллари, шунингдек социалистик мамлакатлардаги туристик ташкилотларнинг раҳбарлари Тошкентга келиб кетдилар. Улар бу жойда туристларнинг Ўзбекистонга келиш имкониятларини ўргандилар.

Дастлабки маълумотларга қараганда, бу йил республикамизга ўтган мавсумдагидан икки баравар кўпроқ меҳмон келади. Тошкент Совет Иттифоқидаги йирик шаҳарлар билангина эмас, балки бир қанча чет мамлакатларнинг пойтахтлари билан самолётлар қатнайдиган йўллар орқали бевосита боғланганлиги туризмнинг ривожланишига анча ёрдам беради.

Бир неча ой муқаддам ишга киришган чет эл туризми бошқармаси меҳмонларнинг Ўзбекистондаги шаҳар ва қишлоқлар меҳнаткашларининг ҳаёти билан танишиб чиқишлари учун энг яхши имкониятлар яратиб беришга ҳаракат қилади. Меҳмонлар Тошкент, Самарқанд ёки Бухоронинг диққатга сазовор жойларини кўриш билан бирга, корхоналар, колхозлар ва совхозларда, илмий ва маданий-оқартув муассасаларида ҳам бўладилар. Шу йилдан бошлаб туристик маршрутлари билан меҳмонлар Бекобод, Оҳангарон, Чирчиқ, Олмалиққа ва сўнгра республиканинг бошқа районларига ҳам борадилар. Улар янги индустриал гигантларни ва электростанцияларни кўриш, ленинча миллий сиёсатнинг улуғворлигини, республикада коммунистик қурилишнинг кенг миқёсларини аниқ тасаввур эта оладилар. Туристларнинг яхши дам олиши учун ҳам шароит вужудга келтирилади. Чимённинг хушманзара жойларига қилинадиган саёҳат меҳмонларни, шубҳасиз, хурсанд қилади. Чимённинг табиати Швейцариянинг табиатига ўхшайди.

Туристларга маиший хизмат кўрсатиш яхшиланади. Тошкент, Самарқанд, Бухорода ва бошқа шаҳарларда янги меҳмонхоналар қурилади.

Чет эл туризми бошқармаси реклама ишини кенг йўлга қўймоқда. Меҳмонларнинг республика билан яхшироқ танишиб чиқишлари учун ҳар хил китобчалар ва справочниклар чиқарилади. Янги эсдалик совғалари тайёрланмоқда.

(ЎзТАГ).

Шаҳрисабз районидаги Энгельс номли колхоз тикувчилик устахонаси коллективи шу кунларда колхозчиларга ёзлик кийим-кечаклар тикиб бериш учун кўплаб буюртмалар олмоқда. Суратда: ана шу устахонанинг илғор ишчиларидан (чапдан) Н. Пўлатов ва И. Аблаев ўртоқлар иш устида.

А. Тўраев фотоси.

«Совет Ўзбекистони» газетасининг мукофоти тошкентликларда

«Правда» газетаси мукофоти учун югуриш бўйича ўтказилган мусобақалар якунланди. Республикамизнинг энг кучли енгил атлетикачилари қатнашган бу қизиқарли спорт форуми ҳар бир метр учун қизғин «жанг»лар остида ўтди.

500 метрли масофага биринчи бўлиб қизлар чиқишади. Сигнал берилгач, Тошкентдаги 79-мактабнинг 9-синф ўқувчиси Рая Мусина шиддат билан олдинга ташланади ва тенгдошларига бошчилик қилади. Рая бутун масофа давомида тезликни пасайтирмай, финиш лентасини биринчи бўлиб узади. 1 минут 23 секунд! Аъло натижа.

Ўсмирлар орасида 1000 метрли масофага югуришда нукуслик Собир Сафарбоевнинг олдига тушадиган спортчи бўлмади. Собир бу йўлни 2 минут 40,6 секундда босиб ўтди. Мазкур масофада қизлар орасида Бухоро шаҳрининг биринчи разрядли спортчиси Н. Мажидова, аёллар орасида Самарқанд областининг вакили. К. Комнатная республика чемпиони номини олишга сазовор бўлдилар.

Мусобақаларда биринчи ўринни эгаллаган Тошкент шаҳар командаси «Правда» газетаси мукофоти билан тақдирланди.

«Совет Узбекистони» газетасининг мукофоти энг кўп хотин-қизлар состави билан қатнашган Тошкент область спортчиларига топширилди.

В. БЕЗУГЛИЙ.

Радио

20 АПРЕЛДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

8.25 — Концерт. 9.30 — Балет куйлари. 9.50 — «В. И. Ленин коммунистик тарбия ҳақида» (тож.). 10.10 — Д. Кабалевский. Скрипка учун концерт. 10.30 — Дўстлик қўшиқлари. 11.10 — «Ленинчилар» (рус.). 11.25 — Музикали драмалардан парчалар. 12.15 — Спорт эшиттириши. 12.30 — Топишмоқли концерт. 13.40 — З. Долуханова куйлайди. 16.15 — Маданият радиоуниверситети. 18.00 — «Алангали йиллар қиссаси». 18.30 — Чолғу куйлари. 19.20 — Қорақалпоқ куйлари. 20.00 — Минерал ўғитларга—яшил йўл (рус.). 20.10 — Симфоник куйлар (рус.). 20.45 — «В. И. Ленин ва дин» (суҳбат). 22.10 — Концерт. 22.40 — В. И. Ленин туғилган куннинг 95 йиллиги олдидан. А. Вербицкий. «Флоренция Мадоннаси» (рус.). 23.20 — Мақом кечаси.

Телевидение

20 АПРЕЛДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

ФРУНЗЕ ТЕЛЕСТУДИЯСИ ЭШИТТИРИШЛАРИ

18.00 — **Мультфильм.** 18.20 — **Ленин кунларига бағишланган эшиттириш** (қирғиз тилида). 19.15 — **Эфирда—«Радиус»** (икки тилда). 20.00 — **Штангачилар мусобақаси** (Олмаота шаҳридан). 20.30 — Буюк ғалабанинг 20 йиллиги олдидан. **Қаҳрамонлар изидан** (рус тилида). 21.00 — **Қардош совет республикаларида** (рус тилида). 21.10 — **Концерт.** 21.45 — **Эшиттиришлар программаси.** 21.50 — **Денгиз мушуги** (бадиий фильм).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 — «Буревестник» спорт жамияти биринчилиги учун. **Гимнастика мусобақалари** (Армия спорт клубидан).

Театр

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 20/IV да **Трубадур.**

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА — 20/IV да **Қонли сароб,** 21/IV да **Юлдузлар жамоли.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 21/IV да **Малиновкада туй.**

Кино

САНЪАТ САРОЙИДА — кундуз соат 4, кеч 6, 8 ва 9-45 минутда янги кенг экранли рангли бадиий фильм **Ёқут кўзли билагузук.**

Йиғи — «МИР», «ЁШ ГВАРДИЯ» (кундуз ва кечқурун).

Ватанга совға (ўзбек тилида)— НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун). «ДРУЖБА» (кундуз соат 2, 4 ва кеч 6 да).

Тонгда қатл этилганлар —«ЎЗБЕКИСТОН», «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», «ИСКРА», «МОСКВА», «ВОСТОК», «ЧАЙКА», «ДРУЖБА» (кундуз ва кечқурун), «СПУТНИК» (тоқ соатларда).

Узоқ эллар — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун), «ЁШ ГВАРДИЯ» (эрталаб соат 10, 11-45 минут ва кундуз 1 яримда).

Мозор орқали — «ВОСТОК» (кичик залда кундуз ва кечқурун), «СПУТНИК» (жуфт соатларда).

Тоғлиқ қасоскорлар (1 ва 2-серия) — НАВОИЙ номли (ёзги-кеч соат 8-20 минутда).

Бальзаминовнинг уйланиши — «ЮЛДУЗ» (кундуз соат 5, кеч 7 ва 9 да).

25 апрелгача

Тошкент Округ офицерлар уйида

«СССР ВА БОШҚА СОЦИАЛИСТИК МАМЛАКАТЛАР ВАҚТЛИ МАТБУОТИ»ГА

бағишланган

ВИСТАВКА ОЧИЛДИ

Виставкада Совет Иттифоқи ва бошқа социалистик мамлакатларнинг 1000 номдан ошиқ газета ва журналлари намойиш қилинади.

Виставкани кўргани келган ўртоқлар фан, техника, халқ хўжалиги, маданият ва санъатнинг турли соҳасига доир нашрлар билан танишишлари мумкин.

Виставка (дам олиш куни— душанбадан бошқа) ҳар куни кундуз соат 12 дан кеч 7 гача очиқ бўлади.

Виставкага ҳамма кириши мумкин.

«ПОЛИТОТДЕЛ» КОЛХОЗИ СТАДИОНИДА

20, 21 апрелда

«А» класси бўйича Совет Иттифоқи биринчилиги учун: **«Динамо» (Ленинград) — «Политотдел» (Тошкент область) командалари ўртасида**

ФУТБОЛ

Кеч соат 6 да бошланади. Билетлар сотилмоқда.

20/IV да — дублёр составлар, 21/IV да — асосий составлар ўйнайди.

Ўйин кунлари кундуз соат 3 дан стадионгача Революция сквери ва Қўйлиқдан махсус автобуслар қатнайди.

25 АПРЕЛДА ЧИРЧИК ШАҲРИДА

Ўзбекистон ССРнинг 1965 йилги

ПУЛ-БУЮМ ЛОТЕРЕЯСИ

иккинчи чиқарилиш билетларининг

ЮТУҚЛАР ТИРАЖИ

ўтказилади.

Бу тиражда тўрт разрядга 8 та «Москвич» автомашинаси, 20 та «Иж-Планета» мотоцикли, 16 та пианино, 20 та телевизор, 180 та холодильник ва ҳаммаси бўлиб 585 минг сўмлик бошқа қимматли буюмлар ўйналади.

Лотерея билетларини сотиб олинг!

ЎЗБЕК АРТИСТЛАРИ ЖАЗОИРДА

ЖАЗОИР, 17 апрель. (ТАСС). «Альже републикэн» газетаси «Баҳор» ансамблининг томошаларига «Қирчиллама ва қувноқ санъат» деб таъриф берди. Кеча Жазоир пойтахтининг миллий театрида ансамблнинг иккинчи концерти бўлди. Ҳар бир рақс зўр муваффақият билан ўтди, артистлар ўз номерларини неча марталаб такрорлашга мажбур бўлдилар.

«Пахта байрами» сюитасини, «Пилла» рақсини, «Баҳор» вальсини ижро этган рақкосалар айниқса катта муваффақият қозондилар.

«Фарғона» рақси, — деб ёзади бугун «Альже републикэн» газетаси.— ўзига бағишланган шаҳарнинг жозибасини шу қадар тўлиқ берадики, ана шу шаҳарни бир бориб кўрсам, дейсан, киши... «Баҳор» артистлари ўзбек баҳорининг бутун латофатини, нафосатини ўз санъатлари билан акс эттирадилар... Ансамбль созандалари, — деб таъкидлайди газета, — бизнинг куйларимизга ўхшаш куйларни чалиб, томошабинларда чуқур таассурот туғдирмоқдалар...

Қирчиллама ва қувноқ санъат «Баҳор» ансамблининг номига жуда монанд бўлиб тушмоқда.

* * *

ЖАЗОИР, 18 апрель. (ТАСС). Кеча Ўзбекистон Давлат халқ рақс ансамбли «Баҳор»нинг Жазоирда берган концерти зўр муваффақият билан ўтди. Концертни Жазоир Халқ Демократик Республикасининг президенти А. Бин Белла ҳам томоша қилди.

Охирги номердан кейин Бин Белла ансамбль артистларига гуллар топширди.

БАНДУНГ КОНФЕРЕНЦИЯСИНИНГ ЎН ЙИЛЛИГИ

Осиё ва Африка мамлакатларининг Бандунг конференцияси ўтказилганига 18 апрелда ўн йил тўлди. Шу муносабат билан Жакартада Осиё ва Африкадаги 40 давлатнинг вакиллари иштироки билан байрам маросими бўлиб ўтди. Индонезия президенти Сукарно шу маросим вақтида сўзлаган нутқида империализмга ва мустамлакачиликка қарши миллий озодлик учун курашаётган Осиё ва Африка халқларининг бирдамлигини мустаҳкамлаш ишида Бандунг конференцияси катта роль ўйнаганлигини қайд қилди. У, Индонезия халқи Вьетнам, Ангола, Мозамбик, Португалия Гвинеяси халқлари кураши билан бирдам эканлигини изҳор қилди. Президент Сукарно АҚШ нинг Вьетнам, Лаос ва Камбоджа халқларига қарши қилаётган агрессиясини қоралади.

Маросим қатнашчилари Вьетнам Демократик Республикасининг бош министри Фам Ван Донг сўзлаган нутқни қизғин қарсаклар билан кутиб олдилар. У, Вьетнам халқи Америка агрессиясига қарши қаҳрамонона курашаётганлигини гапириб берди. (ТАСС).

ЖАҲОН шу ҳафтада

ХАЛҚАРО ОБЗОР

ВАШИНГТОН: Сўзлар ва бомбалар

Кейинги кунлардаги воқеалар АҚШ Ҳинди-Хитойдаги ўз агрессиясини тўхтатиш ниятида эмаслигини яна яққол кўрсатди. Америка империализми Шарқи-Жанубий Осиёда урушни кенгайтириш йўлини сурбетларча давом эттирмоқда. Вьетнам Демократик Республикасига Америка авиацияси бандитларча ҳужум қилишни тўхтатаётгани йўқ. Жанубий Вьетнамдаги Америка қўшинларини ва жанг техникасини янада кўпайтириш тинимсиз давом эттирилмоқда. Танклар ва оғир артиллерия, шу жумладан тактика ядро снарядлари отадиган тўп замбараклар Жанубий Вьетнамга юборилиб турибди. Денгиз пиёда қўшинлари корпусининг вакили яқинда айтган бир гапида, қўшимча қурол-яроғлар келтириш Жанубий Вьетнамдаги Америка қуролли кучларини ниҳоят даражада бақувват бўлишини таъминлайди, иккинчи Жаҳон уруши тамом бўлгандан бери битта қўмондонликка шу қадар кўп артиллерия бўйсунмаган эди, деди.

Хуллас, Американинг Ҳинди-Хитойдаги интервенциясини ниқоблашни энди ҳеч ким хаёлига ҳам келтираётгани йўқ: «Нью-Йорк геральд трибюн» газетасининг обзорчиси У. Липпман «Бу уруш америкаликлар олиб бораётган урушга тобора кўпроқ айланмоқда» деган хулосага келди.

Мана шу воқеалар нуқтаи назаридан қараганда президент Жонсоннинг 7 апрелда Балтиморда сўзлаган нутқи атрофида Америка пропагандаси кўтарган катта шовқин-суронга нима деб бўлади? Бу нутқни АҚШнинг сиёсатидаги бурилиш нуқтаси, деб Вашингтон «Вьетнамдаги можарони тинч бартараф қилиш» воситаларини қидиришга тайёр деб кўрсатишга жуда зўр бериб уринишган. Бу хусусда «Нью-Йорк таймс» газетаси «янги сиёсат, янги давр» деб жар солди. Хўш, президентнинг нутқида қандай янгилик бор эди?

Президент ўзининг шу нутқида «ҳеч қандай шартлар билан чекланмайдиган тарзда муҳокама бошлашга» ўзининг тайёр эканлигини айтди-ю, лекин шу билан бирга бир қанча шартларни ҳам қўйди. Аслини олганда бу шартларни ўзининг миллий мустақиллиги учун кураш олиб бораётган халқнинг таслим бўлишини ультиматум тариқасида талаб қилиш дейиш мумкин. Кўпгина шарҳчилар дарҳол ўз фикрларини билдириб, Вашингтон ўзининг интервенциячи қўшинларини олиб кетишдан бош тортмоқда ва мамлакат территориясининг аҳолининг ярмидан кўпроғи яшаб турган бешдан тўрт қисмига контроллик қилаётган Жанубий Вьетнамни озод қилиш миллий фронтини музокараларда қатнашишга чақиришни истамаётир, дейишди.

Америка сенатори Грюнинг бундай деди: «Жанубий Вьетнамдаги уруш ҳақиқатда граждан уруши эканлигини ва қонуний томон бўлган Вьетконг билан музокаралар олиб бормоқ учун урушни тўхтатиш зарурлигини эътироф қилишдан бош тортиш, музокаралар олиб боришга тайёрлигимизни билдирмоқ учун дастлабки шартлар талаб қилишнинг ўзгинасидир». Грюнинг ўзининг шу фикрига якун ясаб, президентнинг нутқи «Шарқи-Жанубий Осиёдаги бутунлай адолатсиз урушимизни тўхтатиш учун ҳеч қандай умид ёки истиқбол келтирмади» деган хулоса чиқарди.

Президентнинг муайян шарт-шароит бўлганида мен конгрессдан Осиё мамлакатларини ривожлантирмоқ учун «биргаликда куч ва ғайрат сарфлашга» бир миллиард доллар пул ажратишни «илтимос қилмоқчиман» деган гапига келганда вьетнам халқига қарши олиб борилаётган урушга бундан тўрт баравар кўп маблағ сарфлаган, Ҳинди-Хитойда одамларни ёппасига қиришни ва мамлакатни вайрон қилишни давом эттираётган мамлакат намояндасининг оғзидан чиққан бу гаплар сира ҳам ишонарли бўлиб янграмади, деса бўлади. «Биз, деди президент, минг-минглаб кишиларнинг, осиёликларнинг, африкаликларнинг жангда ҳалок бўлишларини истамаймиз, Шимолий Вьетнам халқи ўз меҳнати билан ва қурбонлар бериб яратган нарсаларини вайрон қилишни истамаймиз».

Хўш, шу гаплар айтилганидан кейин нималар қилинди? Шу гаплар айтилганидан кейин Америка авиацияси Вьетнам Демократик Республикаси устига яна бомбалар ёғдира берди. Вьетнам ватанпарварларига қарши ўз операцияларини жадаллаштириб юборди.

Президент нутқ сўзлаганидан кейин орадан роса бир ҳафта ўтгач, У. Липпман, бу нутқ «урушнинг боришида бирор сезиларли ўзгаришларга олиб келиш учун мўлжалланган нутқ эмас эди» деб қайд қилди. Америка пропагандаси Вашингтон сиёсатида қандайдир бурилиш бўлди, деб кўрсатмоқ, тинчлик тўғрисидаги сўзларни рўпара қилиб жаҳон жамоатчилигини лақиллатмоқ учун президентнинг бу нутқидан фойдаланишга кўп уринган бўлса ҳам, аммо сира муваффақият қозона олмади. Сўзлар тутунидан ясалган ниқоб тез тарқаб кетди. Буни халқларнинг Америка агрессорларига қарши норозилик ҳаракати, қаҳр-ғазаби ўсиб бораётганлиги очиқ кўрсатиб турибди.

ЛОНДОН: Кутилмаган ҳодисалар рўй бермади

Англия бош министри Вильсоннинг АҚШга қилган навбатдаги сафари натижасида, расмий баёнотларга ва матбуотда босилган хабарларга қараганда, кутилмаган ҳеч қандай ҳодиса рўй бермади. Бу сафар халқаро сиёсатнинг барча энг муҳим масалаларида лейбористлар ҳукумати ўз ўтмишдошлари бўлган консерваторлар изидан бораётганлигини очиқ кўрсатди, холос.

«Нью-Йорк таймс» газетасининг етакчи обзорчиси Жеймс Рестоннинг Вильсон сафарга чиқмасдан бир кун олдин Лондондан ёзиб юборган мақоласида инглизлар шаънига кўпгина хушомад сўзлар айтилган эди. «Улар тажрибакор халқ, — деб ёзган эди Рестон, — шунинг учун ҳам улар ўз дўстларини доғда қолдирмайдилар. Улар инжиқ дунёга раҳбарлик қилиш нақадар қийин эканлигини билишади, шу сабабли президент Жонсоннинг ҳамма иттифоқчиларидан кўра, унга Осиёда катта мадад бермоқдалар». Дарҳақиқат Англия ҳукуматининг вакиллари Шарқи-Жанубий Осиёда Америка томонидан қилинаётган агрессияни тўла қувватлаймиз, деб айтмоқ учун ҳар бир фурсатдан фойдаланмоқдалар. Буни иккита фактор билан изоҳлаш мумкин: биринчидан, уларнинг мустамлакачилик манфаатларида умумийлик бор. Лондоннинг расмий доиралари Англиянинг Малайзиядаги ва Яқин Шарқдаги позициясини Вашингтон қўллаб-қувватлайди, деб умид қилмоқдалар. Иккинчидан, Англиянинг оғир молия аҳволи янада баттарроқ бўлишига йўл қўймаслик учун Лондон Қўшма Штатлардан ёрдам олишга уринмоқда.

АҚШ ва Англиянинг валюта позициясига ҳужум қилаётган Парижга зимдан жавоб бериб, Вильсон Нью-Йоркдаги иқтисодий клубда сўзлаган нутқида, халқаро валюта проблемалари жуда муҳим масала, бу проблемаларнинг «Ғарб иттифоқида раҳбарлик ролини эгаллаш ва ҳоким бўлиб қолиш учун зимдан олиб борилаётган бирорта курашда майда чақага айланиб кетишига», йўл қўйиш ярамайди, деб уқтириб ўтди.

Бутун «Атлантик система»даги чуқур кризисни акс эттираётган валюта жанги Англия учун жуда катта аҳамиятга эга. Вильсон Англиянинг фунт стерлингги ва Англия экономикаси бақувват деб Америка банкирларини ишонтиришга ҳаракат қилиб кўрди. Янги кредитлар сўраб Лондон Халқаро валюта фондига яна мурожаат қиладиган бўлса бунга замин тайёрламоқ учун Вильсон ўзининг гапдонлик маҳоратини ишлатиб кўрди. Англиянинг яқин фурсатда мана шундай янги кредитларга муҳтож бўлиб қолиши эҳтимолдан сира холи эмас, деб ҳисобламоқда. Аммо бу банкда бундай масалалар ўз-ўзидан ҳал қилинмайди. Бу ҳусусда Париждаги «Монд» газетаси бундай деб ёзди: «Бундай ҳолда Вильсоннинг иқтисодий сиёсати етарли гарантиялар бермиkan, деган масала муҳокама қилиниб қолиши мумкин». Иш шунга келиб тақалганида инглизларнинг рақиблари томонидан уларга тазйиқ ўтказмоқ учун йўл очилиши турган гап. Башарти америкаликлар Лондоннинг эҳтиёжларини хайрихоҳлик билан кўриб чиқишга ваъда берган бўлсалар, бунинг учун инглизлар янада ён беришга мажбур бўлишларига гумон қилинмаса ҳам бўлади. Чунки Вашингтоннинг «қамчи ва попук» сиёсати ўзининг энг яқин шерикларига нисбатан ҳам қўлланилаётганлиги кўриниб турибди. Жеймс Рестоннинг Лондондан юборган мақоласида айтилганидек, «Қўшма Штатларнинг ҳамкорлик билан тазйиқни бир-бирига қўшишдан иборат бўлган сиёсати бу оролдаги воқеаларнинг боришига ҳеч шубҳасиз таъсир ўтказиб турибди».

ЛЕОПОЛЬДВИЛЬ: Кураш кучаймоқда

Пойтахти Леопольдвилда бўлган Конгодан келаётган хабарлар Чомбе АҚШ, Бельгия ва бошқа империалистик давлатлардан кенг ҳарбий ва молиявий ёрдамни мунтазам олиб турганлигига қарамай, Чомбе режими бўшашиб қолганлигини кўрсатиб турибди. Ёлланган қуролли европаликлар ва Мобуту қўшинлари мамлакатнинг баъзи шарқи-шимолий районларида қўзғолончиларни сиқиб чиқаришга муваффақ бўлганликлари хусусида янги мустамлакачиларни қувватлаётган матбуотнинг бемаҳал хурсанд бўлганлиги энди очиқ кўриниб турибди.

Кейинги кунларда Ғарбнинг информация агентликлари энг хилма-хил районларда шиддатли жанглар бўлаётганлиги тўғрисида ёзмоқдалар ва Конго ватанпарвар кучларининг ҳарбий ҳаракатлари анча активлашганлигини таъкидламоқдалар. Конгонинг ватанпарвар кучлари ҳозир яхшироқ қуролланганлиги, яхшироқ уюшганлиги қайд этилмоқда. Қўзғолончилар Чомбе қўшинларини бир қанча шаҳарлардан қувиб чиқардилар ва умуман, бир неча ўн минг квадрат километрдан иборат кенг районларни контроль қилиб турибдилар.

Чомбе ва унинг ҳомийлари парламент сайловлари деб аталган найранг ишлатиш йўли билан халқни қизиқтиришга ва лақиллатишга муваффақ бўлолмадилар. 18 мартда бошланган парламент сайловлари 30 апрелда тугаши керак, бу сайловлар ўзбошимчалик ва жандармлар террори авж олдирилган вазиятда ўтмоқда. Шундай бўлса ҳам халқ ҳақиқатда бу сайловларни бойкот қилмоқда. Пойтахтнинг ўзида — Леопольдвилда — сайловлар барбод бўлди. Аҳоли бу сайловларни назар эътиборга олмади ва энди сайловларни орқага суришга тўғри келиб қолди. Мамлакатнинг бошқа районларида ҳам шундай аҳволни кўриш мумкин. «Нью-Йорк таймс» газетаси ўзининг яқинда эълон қилган редакцион мақоласида сайловларнинг бундай шармандаларча муваффақиятсизликка учраганлигига «маъмурий бетартиблик» ва «шаҳардаги ҳамда мамлакатдаги ҳокимият органларининг заифлиги» сабаб бўлди, деган фикрни хижолатланиб ёзди. Конго халқи ўз мамлакатининг чинакам мустақил бўлишини талаб қилиб, монополияларнинг малайларини ва уларнинг хоинлик сиёсатини рад қилмоқда, деб айтиш тўғрироқ бўлур эди.

Конго ватанпарварлари вакилларининг яқинда Қоҳирада бўлиб ўтган кенгашида Конгонинг турли районларида ҳаракат қилаётган қўзғолончиларни бирлаштириш масаласи муҳокама қилинди. Яқин фурсатда революция олий кенгаши ва революцион армиянинг ягона олий қўмондонлиги тузилади, деган фикр айтилди. Мамлакатни озод қилиш учун кураш манфаатлари мана шундай бирлаштиришни талаб этмоқда. Шу кенгаш қатнашчилари Африкадаги мустақил давлатларнинг Конгодаги миллий озодлик ҳаракатининг актив равишда қувватлаётганликларини мамнуният билан қайд қилдилар. Америка ва Бельгия империалистларининг ҳамда уларнинг Конгодаги ёрдамчиларининг интервенцияси бутун Африка қитъасини сиёсий ва иқтисодий жиҳатдан озод қилиш учун нақадар жиддий ғов эканлигини Африка халқлари тушуниб турибдилар.

И. ЛАПИЦКИЙ. (ТАСС).

ҚАЛБДА ЛЕНИН НОМИ БИЛАН

Ленин... Жаҳон халқларига бу киши кўп нарса берган. Большевиклар партияси унинг доно ва дадил раҳбарлиги остида Россияда социалистик революцияни амалга оширди. Бу революциянинг Ер шаридаги барча халқлар тарихий тараққиётига таъсирини таърифлаш қийин. Ҳозирги даврда халқ демократик ва миллий-озодлик ҳаракатининг кўп ғалабалари рус халқи В. И. Ленин раҳбарлигида қўлга киритган буюк ғалаба билан чамбарчас боғлиқдир. 1947 йилда Ҳиндистон мустақил деб эълон қилиниши билан якунланган бизнинг озодлик ҳаракатимиз ҳам ажойиб воқеалар занжирининг бир халқасидирки, бу воқеаларни 1917 йилда Октябрь революцияси бошлаб берган.

Ер юзи халқлари Лениндан чуқур миннатдордирлар. Унинг сўнмас ёрқин сиймоси қалбларимизда абадий яшайди. Лениннинг ақл-заковати, унинг гениал таълимоти миллион-миллион кишиларнинг дунёқарашига ва амалий фаолиятига жуда катта таъсир ўтказмоқда.

Лениннинг тафаккури иккиланишлар ва ноаниқликлардан холи эди. У синчковлик назари билан кенг омма қандай яшаётганлигини, нима ҳақда ўйлаётганлигини кўрабилади. Ленин илмий принципларга асосланиб, янги шароитга доимо тўғри баҳо бера олар эди. У букилмас ирода эгаси эди, ўзи белгилаган йўлдан қатъий борар эди.

Орамизда В. И. Ленин йўқ бўлса ҳам, унинг номи, унинг иши аввалгидек унинг ватани Россиядагина эмас, шунингдек бутун дунёда порлоқ келажак сари ҳаракатнинг қудратли стимули бўлиб яшамоқда.

Вақт ўтиши билан меҳнаткашлар улуғ доҳийсининг сиймоси тобора улуғвор ва қалбларга тобора яқин бўлиб бормоқда. Ленин ёдгорликларда ва картиналардагина эмас, халқларнинг ишларида, уларнинг ғалабаларида яшамоқда. Унинг буюк режалари планетамизнинг жуда катта қисмида муваффақиятли амалга оширилмоқда.

Юз миллионлаб меҳнаткашлар Владимир Ильич Лениннинг асарларини ўқиб, ёрқин келажак учун курашга илҳомланмоқдалар.

ХУЖА АҲМАД АББОС.

Бомбей.

Ҳинд ёзувчиси.

АҚШДА ТАБИИЙ ОФАТЛАР

АҚШнинг Монтан штатидан Нью-Йорк штатигача бўлган территорияда қор бўронлари бўлиб ўтди, дарё сувлари тошди.

Куинсининг шимолида (Иллинойс штати) Миссисипи дарёси тошиб, бир неча минг акр унумдор экинзор ерларни сув босиб кетди. Дарёнинг 500 миля юқори томонида Сен-Пол ва Миннеаполис районлари тошқин остида қолди.

Эриган қор ва ёмғир сувлари кўпайиб кетганлиги натижасида Миссисипи дарёсининг суви тошиб, Миннесота, Висконсинда 31 минг кишининг уйи сув остида қолди. Шу штатларда Сиу, Шимолий Дакота, Айова, Иллинойс ва Миссури штатларида 12 киши ҳалок бўлди. (ТАСС).

ПЛАНЕТАНИНГ ҲАММА ТОМОНИДАН

ТАСС МУХБИРЛАРИНИНГ ХАБАРЛАРИ

ВДР ОСМОНИДА ҚАРОҚЧИЛАР

Америка ҳарбий-денгиз кучларининг реактив самолётлари шанба куни Вьетнам Демократик Республикасининг территориясига яна ҳужум қилди. Рейтер агентлигининг хабарида айтилишича, бу ҳужум вақтида темир йўлнинг Тхань-Хос билан Винь шаҳарлари ўртасидаги қисми бомбардимон қилинган.

СОВЕТ ИТТИФОҚИ БИЛАН ДЎСТ БЎЛИШ УЧУН

Токиода Япония — Совет дўстлиги жамиятининг таъсис съезди бўлиб ўтди. Бу жамият «Япония билан СССР ўртасида дўстликни мустаҳкамлаш ва ҳамжиҳатликни кенгайтириш; фан, маданият ва экономика соҳаларида ҳар икала мамлакат халқлари ўртасида алоқаларни кенгайтириш» вазифаларини ўз олдига қўйди.

Социалистик партиядан парламентга сайланган депутат Ситиро Мацумото съездда сўзга чиқиб, бу жамият тузилганлиги япон халқи ўзининг буюк қўшниси бўлган мамлакат ҳаётига тобора кўпроқ қизиқаётганлигини кўрсатиб турибди, деди. Ситиро Мацумото жамият правлениесининг раислигига сайланди.

АВИАЦИЯ БАЗАСИДА ПОРТЛАШ

Американинг Да-Нанг (Жанубий Вьетнам) авиация базасида ёнилғи материаллар сақланадиган омборлар районида жуда катта портлаш бўлди. Бу кейинги ҳафтада АҚШ нинг Жанубий Вьетнамдаги базаларида бўлган иккинчи жуда катта портлашдир. Бундан бир неча кун олдин Куньонда бўлган портлаш натижасида ўқ-дори ва ракеталар склади вайрон бўлган эди.

САЪДИДДИН МУРСИЙНИНГ АЙТГАНЛАРИ

Осиё ва Африка халқлари бирдамлиги ташкилоти бош секретарининг ўринбосари Саъдиддин Мурсий ТАСС мухбири билан суҳбатда бундай деди: «Америка империализмининг Шарқи-Жанубий Осиёдаги иғвогарлиги қўпол агрессия тусини олди, очиқ урушга айланиб кетди, бу урушнинг жаҳон урушига айланиб кетиш хавфи бор». «АҚШ ҳукумати,— деди у, — Женева битимларини қўпол равишда поймол қилди, таҳқирлади».

Саъдиддин Мурсий уқтириб айтдики, Осиё ва Африка халқлари бирдамлиги ташкилоти бутун дунёдаги прогрессив кучларни Америка империализмининг Вьетнамдаги агрессиясини тўхтатиш мақсадида кенг кампания бошлаб юборишга чақиради.

ЯНА БИР САМОЛЁТ УРИБ ТУШИРИЛДИ

Синьхуа агентлиги хабар беради: Хитой халқ озодлиги армиясининг авиация қисми 18 апрелда Американинг учувчисиз яна бир разведкачи самолётини уриб туширди. Бу самолёт разведка ўтказиш мақсадида Хитой Халқ Республикасининг осмонига юборилган эди.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри.

ИНДЕКС 64543 № В. 91. Р. 01836.